www.obec-beckov.sk

NEPREDAJNÉ

BECKOVSKÉ NOVINY

Číslo 5 Október - 2025 Ročník XXIX.

Slávnostné odhalenie pamätníka Jozefa Miloslava Hurbana 20. september 2025

Na fotografii zľava:
biskup ZD ECAV Ján Hroboň,
biskup VD ECAV Peter Mihoč,
predseda MS Marián Gešper,
gen. biskup ECAV Ivan Eľko,
Hurbanova pra-pravnučka
MUDr. Viera Žarnovická,
poslanec NR SR Michal Bartek,
predseda NR SR Richard Raši,
predseda TSK Jaroslav Baška,
poslankyňa NR SR Ľubica Laššáková,
poslankyňa NR SR Lucia Plaváková,
starosta obce Beckov Ernest Benko,
rektor TNUNI Jozef Habánik,
Akad. arch. Marián Strieženec.
Foto: Lenka Malcová

Odhalenie pamätníka J. M. Hurbana 20. september 2025

PROGRAM

10.30 - 11.45	slávnostné Služby Božie, ev. a. v. kostol
12.00 - 13.00	slávnostné odhalenie Pamätníka JMH v Parku JMH - hymna SR
	Báseň Ľ. Podjavorinskej *Pred rodným domom Hurbanovým*
	Privítanie hostí, príhovory, slávnostné odhalenie pamätníka, kladenie vencov
	Báseň J.M. Hurbana *Po padesát letech*
	Hymnická pieseň v podaní Danubius octet singers
15.30 - 17.00	divadelné predstavenie Nebola som len herečka v KD v Beckove

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

19. 9. 2025 - 31. 10. 2025	Odkaz štúrovskej generácie - výstava v múzeu
16. 9. 2025 - 19. 9. 2025	výtvarno-literárny festival pre žiakov základných škôl
20. 9. 2025 - 21. 9. 2025	Beckov nie je len hrad - prehliadka obcou
20. 9. 2025	Mini knižný trh - publikácie o Hurbanovi a štúrovcoch, predajný stánok
20. 9. 2025	výstava Pravde a národu v KD

Uznesenia obecného zastupiteľstva

Na 25. zasadnutí OZ zastupiteľstva v Beckove dňa **5.9.2025** poslanci schválili nasledovné uznesenia:

Uzn.č.390/2025 - Obecné zastupiteľstvo (ďalej OZ) schválilo program zasadnutia s doplnením bodu 17. rôzne o informáciu o zavedení váženia odpadov a návrhovú komisiu v zložení Ing. Jaroslav Martiš a Mgr. Marek Sedláček.

Uzn.č.391/2025 - OZ vzalo na vedomie kontrolu uznesení zo zasadnutia konaného dňa 20.6.2025 bez pripomienok.

Uzn.č.392/2025 - OZ vzalo na vedomie Správu hlavnej kontrolórky o vykonanej kontrolnej činnosti za 1.polrok 2025 bez pripomienok.

Uzn.č.393/2025 - OZ vzalo na vedomie Odborné stanovisko hlavnej kontrolórky obce k zmene rozpočtu obce č. 4 na rok 2025.

Uzn.č.394/2025 - OZ schválilo zmenu rozpočtu Obce Beckov na rok 2025, rozpočtové opatrenie č.4 bez pripomienok.

Uzn.č.395/2025 - OZ schválilo vykonanie inventúry a zloženie inventarizačných komisií pre vykonanie inventúry majetku obce, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov, k 30.9.2025 s pripomienkou: zmeniť predsedu komisie č. 2 - Kultúrny dom - pôvodný návrh Ing. Jaroslav Martiš, nový návrh Mgr. art. Kristína Bánovská a komisia č. 6 - Klub pri parku - zameniť Mgr. art. Kristínu Bánovskú za Ing. Jaroslava Martiša.

Uzn.č.396/2025 - OZ schválilo úpravu Zásad odmeňovania zamestnancov obce s pripomienkami uvedenými v zápisnici.

Uzn.č.397/2025 - OZ schválilo nájomnú zmluvu na nehnuteľnosť, novovzniknutú parcelu registra "C", parcelné číslo 1434/2 o výmere 499 m^2, druh pozemku orná pôda, bližšie špecifikovanú v Geometrickom pláne na oddelenie pozemku p. č. 1434/2, číslo plánu 106/2025, ktorý vyhotovil Ing. Michal Bučo dňa 06.06.2025, autorizačne overil Ing. Ján Križan dňa 06.06.2025 a ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť zmluvy s prenajímateľkou p. Ing. Gabrielou Záhradskou.

Uzn.č.398/2025 - OZ uložilo obecnému úradu začať rokovania s vlastníkom pozemkov parc.č.481 o výmere 85 m^2 a parc.č.482 o výmere 693 m^2 v k. ú. obce Beckov so zámerom uzatvoriť nájomnú zmluvu, prípadne vyjednať možnosť odkúpenia pozemku Obcou Beckov.

Uzn.č.399/2025 - a) OZ schválilo rozsah zmien a doplnkov č.7 ÚPN-O Beckov: ZaD č.7.1 - priečlenenie pozemkov parc.č.2623/11 a 2326/14 k časti územia s funkčným využitím na územie rekreácie a športu s občianskou vybavenosťou, ZaD č.7.2 - zapracovanie koncepcie chodníkov pre peších a cyklistov v katastri obce Beckov do Územného plánu obce Beckov.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo zmluvy so zhotoviteľom Architektonickým ateliérom BP, Bratislavská 110, 921 01 Piešťany, zastúpený Ing. arch. Bohuslavom Perneckým a Ing. arch. Mariannou Bogyovou, obstarávateľkou, na vypracovanie Zmien a doplnkov č.7 Územného plánu obce Beckov bez pripomienok.

Uzn.č.400/2025 - a) OZ vzalo na vedomie protest prokurátora č.Pd112/25/3304-2 zo dňa 19.8. 2025 proti VZN č. 2/2023 o dočasnom parkovaní vozidiel na miestnych komunikáciách, odstavných plochách a verejných priestranstvách.

b) OZ vyhovelo protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom č.Pd112/25/ 3304-2 zo dňa 19.8.2024.

c) OZ uložilo obecnému úradu do nasledujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva pripraviť návrh nariadenia v súlade so zákonmi, uvedenými v proteste prokurátora č.Pd112/25/3304-2.

Uzn.č.401/2025 - OZ schválilo zápis textu Kroniky obce za rok 2021 bez pripomienok.

Uzn.č.402/2025 - OZ vzalo na vedomie organizačné zabezpečenie slávnostného odhalenia Pamätníka J.M. Hurbana dňa 20.9.2025.

Uzn.č.403/2025 - OZ schválilo Dohodu o umiestnení, drobnej rekonštrukcii a prevádzke objektu štátnej hydrologickej siete uzatvorenú so Slovenským hydrometeorologickým ústavom, Jeseniova 17, 833 15 Bratislava bez pripomienok.

Uzn.č.404/2025 - a) OZ vzalo na vedomie žiadosť spoločnosti Labyrint Beckov s.r.o. k investičnému zámeru vybudovania Labyrintu Beckov v k. ú. obce Beckov.

b) OZ uložilo obecnému úradu zorganizovať stretnutie investorov a poslancov OZ za účelom prezentácie k investičnému zámeru vybudovania Labyrintu Beckov v k. ú. obce Beckov.

Uzn.č.405/2025 - OZ vzalo na vedomie informáciu o stave a plnení realizovaných projektov za ostatné obdobie.

Uzn.č.406/2025 - a) OZ vzalo na vedomie informáciu o zavedení váženia odpadov.

b) OZ uložilo obecnému úradu zorganizovať stretnutie dodávateľskej spoločnosti Marius Pedersen, a. s., komisie životného prostredia a poslancov OZ s termínom do 30.9.2025.

Zapísala: A. Benková

Vážené dámy, vážení páni, milí Beckovčania, vzácni hostia,

dovoľte mi, aby som vás ako starosta obce Beckov srdečne privítal na výnimočnej udalosti - na slávnostnom odhalení pamätníka Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi, jednému z najväčších rodákov, ktorých náš Beckov kedy mal.

Stojíme tu, v srdci nášho krásneho kraja, pod hradom, ktorý po stáročia bdel nad osudmi tejto zeme, aby sme vzdali hold človeku, ktorý sa nezmazateľne zapísal do dejín slovenského národa - a ktorý pritom nikdy nezabudol, že jeho korene sú v Beckove. Dnes si pripomíname 177 rokov od chvíle, keď bol Jozef Miloslav Hurban zvolený za historicky prvého predsedu Slovenskej národnej rady. V revolučnom roku 1848 sa postavil do čela slovenského politického zápasu za slobodu, spravodlivosť a národnú svojbytnosť. Nebol len rečníkom a spisovateľom, ale aj mužom činu - srdcom i skutkom verný ideálom, za ktoré bol ochotný riskovať všetko. A my dnes v Beckove, kde jeho život začal, odkrývame pamätník, ktorý nám bude tieto ideály pripomínať aj pre budúce generácie.

Jozef Miloslav Hurban bol človek mnohých darov - farár, spisovateľ, politik, redaktor, filozof, dramatik. No nad všetkým tým bol predovšetkým človek hlbokého presvedčenia a hodnotovej integrity. Ako súčasť štúrovskej generácie sa stal jedným z pilierov moderného slovenského národa. S Ľudovítom Štúrom a Michalom Miloslavom Hodžom stál pri zrode spisovnej slovenčiny, ale aj pri myšlienke národnej emancipácie, ktorú niesli ako svoj vnútorný záväzok, nie ako politickú rétoriku. Ale nezabúdajme - jeho láska k národu sa zrodila v láske k rodnej krajine. V lúkach nad Kálnicou, v lesoch nad Beckovom, pri potokoch, ktoré tiekli jeho detstvom. Tento kraj mu bol duchovným domovom.
A dnes mu ho my symbolicky vraciame. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa podieľali na vzniku tohto diela.

Pamätník, ktorý dnes slávnostne odhaľujeme, je výsledkom umeleckej vízie, architektonickej precíznosti a majstrovskej remeselnej práce. Autorom sochárskeho návrhu je akad. sochár Karol Lacko, rodák z Beckova, ktorému ďakujeme za to, že svojím umením a hlbokým vzťahom k rodisku vdýchol Hurbanovi podobu, ktorá nás osloví aj po desaťročiach. Architektonicko-kompozičné riešenie spracoval akad. architekt Marián Strieženec, ktorého cit pre priestor a význam miesta vytvoril dôstojný rámec pre toto dielo. Zhotoviteľom kamenosochárskej časti je Branislav Moskáľ, ktorý si k spolupráci prizval Martina Pallu,

autora bronzových prvkov. Výsledkom je dielo, ktoré s hrdosťou nesie odkaz nášho rodáka.

V neposlednom rade patrí vďaka tým, ktorí významnou mierou podporovali zámer vybudovať pamätník J.M. Hurbanovi v jeho rodnej obci a svojou aktivitou pomohli získať finančné zdroje k naplneniu cieľa. Tu by som osobitne chcel poďakovať dnešnému prezidentovi p. Petrovi Pellegrinimu, p. Michalovi Bartekovi a Vláde SR, ktorá budovanie pamätníka finančne podporila. Ďalej chcem osobitne poďakovať predsedovi NR SR p. Richardovi Rašimu za podporu zámeru aj tým, že nad slávnostným odhalením pamätníka prevzal záštitu. V neposlednom rade ďakujem županovi TSK p. Baškovi a vedeniu TSK, ktorí dlhodobo náš zámer podporovali. Taktiež patrí vďaka všetkým nemenovaným, ktorí pracovali v priebehu týchto 28 rokov na naplnení cieľa vybudovať pamätník J.M. Hurbanovi.

Dámy a páni, Jozef Miloslav Hurban žil v 19. storočí, no jeho myšlienky, túžby a vízie sú mimoriadne aktuálne aj dnes. Jeho život bol neustálym zápasom za slobodu, rovnosť a právo na vlastnú identitu. Bol hrdým Slovákom, ale nikdy nie uzavretým - veril v spoluprácu, kultúrnu výmenu a spoločné európske hodnoty. A práve tu chcem urobiť dôležité premostenie k dnešku. Dnes žijeme v dobe, keď sa národy opäť hľadajú, hľadajú rovnováhu medzi svojou identitou a spoločnou budúcnosťou. Hurban nás učí, že národná hrdosť a európska spolupráca sa nevylučujú - práve naopak. Pevná identita je základom skutočného partnerstva. Tak ako on veril, že Slováci môžu byť rovnocenným hlasom v Uhorsku, tak aj my dnes veríme, že Slovensko môže byť sebavedomým a dôstojným členom Európy. Európy, ktorá nestojí len na zmluvách, ale aj na spoločných hodnotách - slobode, mieri, vzdelanosti a úcte k rôznorodosti.

Pri pohľade na tento pamätník dnes vidíme viac než len sochu. Vidíme záväzok. Záväzok pokračovať v diele, ktoré Hurban začal. Nie mečom, ale slovom, spoluprácou, úctou k histórii a otvorenosťou k budúcnosti. Nech je tento pamätník miestom, kde sa budú stretávať generácie. Kde deti objavia, kto bol Hurban. Kde dospelí nájdu inšpiráciu. A kde si všetci uvedomíme, že veľké veci sa rodia z hlbokých koreňov.

Dovoľte mi zakončiť slovami samotného Hurbana, ktoré sú dnes rovnako výrečné ako pred vyše sto rokmi: „Svetlo ducha národom je potrebnejšie, než svetlo slnka.“ Nech teda toto svetlo ducha svieti aj z tohto pamätníka - a nech osvetľuje cestu nielen Beckovu, ale celému Slovensku v Európe i vo svete. Ďakujem vám za pozornosť.

Ernest Benko,
starosta obce Beckov

J. M. Hurban dokázal nesebecky slúžiť svojmu národu

„Drahí priatelia, začnem otázkou, ktorá na prvé počutie s Hurbanom nesúvisí: vedeli by ste povedať, ktorá bola najlepšia kázeň, ktorú ste v živote počuli? Ja takúto kázeň mám. Predniesol ju nemecký kazateľ Ulrich Parzany v Nitre asi pred pätnástimi rokmi. Bola určená pre ľudí v seniorskom veku, ale veľmi živo zasiahla práve mladších. Parzany kázal o tom, ako Pán Ježiš zachránil z vĺn mora učeníka Petra, ktorý najprv chodil po mori, ale pre svoj strach a nevieru sa začal topiť. Spomenul, ako v jednom domove dôchodcov videl zaujímavý obraz, ktorý zobrazoval práve túto scénu. Nezobrazoval ju celú, iba detail dvoch rúk. Ježišova a Petrova ruka sa nedržali tak, ako sa držia dvaja chlapi, ktorí si chcú navzájom pomôcť - pevným stiskom dlaní. Ježiš držal Petra za zápästie. Petrova dlaň bola úplne bezvládna, ochabnutá... Tento detail je ilustráciou hlbokej pravdy o tom, čo vôbec znamená „veriť v Boha, v Krista“. Zároveň demaskuje jednu veľkú ilúziu.

Aby to celé Parzany vysvetlil, hovoril o dvoch životných postojoch, ktoré môžu mať kresťania. Tým prvým je, že do života vstupujem s veľkými, na všetky strany otvorenými ambíciami. Krista vnímam ako partnera, ktorý so mnou spolupracuje na mojich životných projektoch. Všetko, čo ako kresťan robím, dávam Jemu. Celý svoj život beriem ako jeden skvelý výkon darovaný Kristovi. Moje rozhodnutie žiť ako kresťan, duchovné poznanie, mravné odhodlanie, sily, schopnosti, čas, odhodlanie urobiť dobré a užitočné veci pre svet, venujem iba Kristovi. Viem, že On si to zaslúži. Ja a Kristus sa držíme za ruky ako dvaja rovnocenní partneri.

Parzany však tvrdí, že rozumieť svojej viere takto je podľahnutie ilúzii. A práve seniorský vek túto ilúziu odhaľuje. Starnúci človek už nie je schopný mať o Bohu, o sebe, o živote iba vzletné myšlienky. Už nie je schopný podávať veľké výkony a plniť veľké predsavzatia. Nie je silný, ani zdravý, skôr zahorknutý a unavený. Jeho životný obzor sa zužuje. Čelí myšlienkam na koniec, smrť. Starnúci človek sa už s Kristom nedrží ako s partnerom. Drží sa tak, ako to bolo zobrazené na obraze: Kristus drží človeka pevne za zápästie a človekova dlaň je bezvládna, ochabnutá. Prežívame tajomstvo odkázanosti na Krista. A Parzany to komentuje: Viete, skutočná viera či v mladosti či v starobe vyzerá práve takto: je to prežívanie tajomstva odkázanosti na Krista. Nás ale mnoho vecí oklame: naša mladosť, zdravie a sila, veľké plány a ambície. Mysleli sme si, že Kristus je náš partner, ktorého úlohou je garantovať naše veľké životné dielo, na ktoré sme odhodlaní. Pravda je ale taká, že vždy, bez ohľadu na vek a životný stav, sme iba tí topiaci sa, malí, slabí a odkázaní na Neho. Čím skôr si toto kresťan uvedomí, tým lepšie.

Parzany teda pripomenul, že v živote kresťana existuje akoby explózia, veľké vykročenie zo seba, túžba byť aktívny, užitočný a naplniť celý priestor, ktorý sa mi ponúka. A jestvuje implózia, akoby stiahnutie sa do seba a pochopenie, že môjmu životu nedáva cenu a zmysel to, aký veľký priestor okolo seba zaplním. To je iluzórne. Dôležité je pochopiť svoju úplnú závislosť na Bohu a objaviť Boha v Jeho vážnosti a v Jeho hodnote.

Počujme ešte raz, čo presne hovoril žalmista Bohu v 131. žalme: „Hospodine, moje srdce nie je pyšné, moje oči nie sú hrdé. Nejdem za veľkými cieľmi, ktoré sú pre mňa predivné. Hľa, upokojil som si dušu, utíšil ju. Ako nasýtené dieťa, tak sa cíti vo mne moja duša. Izrael, očakávaj na Hospodina“. Chápete, že žalmista prežíva a píše presne to, o čom hovoríme? Možno to bol človek, ktorý prežil jeden produktívny život, ktorý explodoval do všetkých strán. V istej chvíli však prišiel opak - implózia, radikálne obrátenie sa do seba, alebo, ešte lepšie povedané, radikálne obrátenie sa k Bohu: nezáleží mi na veľkých veciach, ktoré osobne dosiahnem. Ja nachádzam Teba samého. Som plný pokoja. S Tebou, Bože, zažívam absolútnu spokojnosť a naplnenie. A o tom, že toto koncentrovanie sa nie na seba, ale na Boha má cenu, zmysel, chcem svedčiť iným: Izrael, očakávaj na Hospodina!

Prečo takáto kázeň práve dnes, v Beckove, keď sa strojíme odhaliť a posvätiť pamätník vášmu veľkému rodákovi, gigantickej postave evanjelickej cirkvi a slovenského národa, Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi? Práve Hurban bol pre svojich súčasníkov, ktorí dôverne poznali jeho život, typickým príkladom toho, ako človek môže prežiť prvotnú životnú explóziu do všetkých strán a byť potrebný a nezastupiteľný úplne všade. Ako však neskôr môže zažívať niečo úplne opačné. Implóziu, sťahovanie sa do seba. Skúsenosť, že Boh je tým najväčším a najdôležitejším. Boh - nie ako filozofický pojem, vznešená abstraktná myšlienka, ale skutočný, reálny Boh, ktorý tu bol v Ježišovi Kristovi a s ktorým môžeme mať osobný a vrúcny vzťah.

Po tejto mojej kázni budeme počuť dva vzácne body programu Služieb Božích: najprv smútočnú reč budúceho významného politika Matúša Dullu, ktorú predniesol na Hurbanovom pohrebe v Hlbokom. A potom to bude prednáška nášho cirkevného historika Martina Kováča o Hurbanovi, ako politicky, verejne a literárne činnej osobnosti.

Z obidvoch príspevkov bude jasné, aká obrovská a plodná bola Hurbanova osobnosť. Ako v jeho súčasníkoch vzbudzovala až posvätnú bázeň. Do koľkých smerov najprv mladý kaplán, potom farár a superintendent, teda biskup, národný buditeľ, teológ, politik, vojak, redaktor, literát, evanjelický kresťan explodoval a zaplnil ich. No potom, v istom čase, za polovicou svojho života, a to hlavne v súvislosti s tým, ako sa začal angažovať proti politicky motivovanej únii luteránov s kalvínmi v Uhorsku, sa zahĺbil do luteránskej vierouky. Od detstva bol kresťanom a potom evanjelickým duchovným. No teraz začal ešte úplne inak, vrúcnejšie a osobnejšie vnímať Boha, Krista, zažívať vzťah s Ním a odkázanosť na Neho. Hurban prežil svoju osobnú implóziu: bol síce stále aktívny a angažovaný do všetkých strán, ale už - povedané slovami žalmistu - „nejde za veľkými cieľmi“. Jeho „duša sa utíšila v Bohu, ako nasýtené dieťa pri svojej matke“. Vo svojich mladších rokoch by podával Bohu ruku tak, ako ju podáva chlap chlapovi. Starnúci Hurban však prežil a pochopil tajomstvo úplnej odkázanosti na Boha: to, čo mám, je iba ochabnutá dlaň. Boh má moc držať a naplniť.

Keď mu jeho sused, prietržský farár Ladislav Paulíny prisluhoval na smrteľnej posteli Večeru Pánovu so spoveďou, uvádza, že Hurban na všetky otázky „odpovedal jasne, správne a krv a telo prijal bez ťažkostí“. Potom zaspal a nad ránom zomrel.„Ako nasýtené dieťa, tak sa cíti vo mne moja duša...“.

Dnes budeme počuť ešte veľa hodnotných prejavov o tomto hrdinovi slovenského národa a evanjelickej cirkvi. Toto bola však kázeň Božieho Slova. Každý z nás sa môže stíšiť a spytovať sa sám seba: ak som kresťan, kým v skutočnosti je pre mňa Boh, Kristus? Je iba garantom mojich vlastných veľkých životných výkonov a naplnenia veľkých cieľov? Alebo som poznal a prežívam svoju úplnú odkázanosť na Neho? Cítim, ako ma drží za zápästie? Dokážem si privlastniť niečo z duchovnej skúsenosti žalmistu? Alebo z duchovnej skúsenosti Hurbana?

Otázky doznievajú a odpovede musí dať každý z nás sám... Amen."

Ivan Eľko, generálny biskup ECAV

Zdroj: https://www.ecav.sk/aktuality/spravodajstvo/j-m-hurban-dokazal-nesebecky-sluzit-svojmu-narodu

Jozef Miloslav Hurban ako politický a verejný činiteľ a literát

Milí bratia a sestry, priatelia. Dnes sme prišli premýšľať o významnej osobnosti našich národných dejín, o Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi a prišli sme mu odhaliť pamätník. Primárna funkcia pamätníkov je, aby spoločnosti niečo dôležité pripomínali. Čo nám bude pripomínať tento Hurbanov pamätník? Čím nás Jozef Miloslav Hurban môže inšpirovať? Kým vlastne bol? Čo charakterizovalo jeho osobnosť? Zaslúži si pamätník? Pretože, svet je plný pamätníkov síce významných, ale aj bezcharakterných ľudí, tyranov a masových vrahov. Som presvedčený, že Hurban si pamätník zaslúži, pretože má čím inšpirovať. Jeho život charakterizovali mnohé dobré vlastnosti - pracovitosť, odvaha, vytrvalosť, pravdovravnosť, obetavosť, morálny kredit, viera.

Hurban bol mimoriadne pracovitý človek. Nestávalo sa, že by to, čo začal, nedotiahol do konca. Celý život pracoval napríklad aj na literárnom poli. Písal. A písal veľa. Prispieval do viacerých novín a časopisov, filozofoval, polemizoval, diskutoval. Doslova perom bojoval za novú - štúrovskú podobu spisovného jazyka Slovákov. Ale písal publikácie aj pre bežných ľudí, ktorých cieľ bol hlavne národno-výchovný. Ku koncu života vydával najmä memoáre, kde prinášal svoj pohľad na národnopolitický vývoj, ktorého bol súčasťou. Jeho túžbou bolo literatúrou prebúdzať a vzdelávať slovenský národ. Nebol však len spisovateľom, ale aj usilovným redaktorom. Je všeobecne známe, že vydal 7 ročníkov Almanachu Nitra. Druhý ročník sa nebál vydať v novej slovenčine a stal sa tak prvým dielom písaným v tejto podobe spisovného jazyka Slovákov. V publikovaní svojich diel v štúrovskej slovenčine pokračoval ďalej a zápasil o jej presadenie. Ako o tom sám trochu neskromne poznamenal - „Skôr než Štúr a Hodža prvé filologické odôvodnenie slovenčiny uverejnili, ja zviedol som už publikáciami celý boj o vec túto...“

Dôležitým Hurbanovým počinom bolo aj vydávanie Slovenských pohľadov na vedu, umenie a literatúru, ktorými chcel podnietiť rozvoj slovenskej vedy. „Musí byť duch, musí byť aj veda, kde má byť vyšší život.“ Aj v tomto nám môže byť Hurban dnes inšpiráciou - ak sa chce slovenský národ rozvíjať a nie stagnovať, musí milovať vedu, vede dôverovať a vedu rozvíjať. Hurban dlhé roky vydával tiež Cirkevné listy, ktoré prinášali náboženské, ale aj kultúrne témy a polemiky. Toto všetko si vyžadovalo veľkú dávku pracovitosti a húževnatosti.

Hurbana ale charakterizovala aj odvaha. Keby ju nemal, nepostavil by sa ako mladý farár proti vedeniu evanjelickej cirkvi a jej zámeru únie s kalvínmi a nebol by pranieroval samotného grófa Karola Zaya. Keby Hurban nemal odvahu, evidentne by sa po vydaní marcových zákonov nepustil do organizovania verejných zhromaždení. Popri odvahe Hurbanovi nechýbal ani rečnícky talent a vodcovské schopnosti, tak sa mu podarilo zorganizovať aj asi trojtisícové zhromaždenie v Brezovej pod Bradlom, ktoré prijalo Žiadosti slovenského národa v Nitrianskej stolici. Po liptovskom zhromaždení, bolo to brezovské druhým a zároveň posledným regionálnym zhromaždením. Hurban mal zároveň odvahu ísť ďalej a na rozdiel od liptovských žiadostí, k tým nitrianskym pridal na príklad aj požiadavky na úplnú rovnoprávnosť národov v Uhorsku, národnú zástavu, ale aj požiadavku na zrušenie roboty na kopaničiarskej pôde, ktorá sa mala prideliť roľníkom, čo už ďaleko presahovalo národné požiadavky. Keby Hurban nemal odvahu, nezúčastnil by sa, po tom, čo na neho, Štúra a Hodžu vydali zatykač, aktívne Slovanského zjazdu v Prahe a nezapojil sa do tamojších bojov na barikádach. Nepustil by sa do spoluorganizovania prvej dobrovoľníckej výpravy a pochopiteľne by sa nestal ani prvým predsedom Slovenskej národnej rady. Keby nemal odvahu a vodcovské schopnosti, nezískal by pre povstanie asi 10 000 ľudí. Keby mu chýbala odvaha, pravdepodobne by nerokoval počas a po revolúcii 1848/49 spolu s inými s maršalom Alfredom Windischgrätzom, neskôr s ministrom vnútra Františkom Stadionom, či miestodržiteľom Karlom von Geringerom, teda s vojenskou a politickou elitou monarchie a, samozrejme, nezúčastnil by sa viacerých audiencií u panovníka Františka Jozefa I.

V živote Jozefa Miloslava Hurbana sa prejavila aj poriadna dávka vytrvalosti. Nikdy sa nepoddal okolnostiam a nikdy sa nevzdával, hoci príležitostí vo svojom živote mal na to viac ako dosť. Po revolúcii 1848/49 boli všetky nádeje Slovákov na zlepšenie postavenia slovenského národa v troskách, hlavní aktéri boli pod policajným dozorom, v krajine zavládol absolutizmus. Hurban sa vrátil do vyrabovanej fary a v roku 1856 zomrel jeho priateľ Ľudovít Štúr. Všade mu hádzali pod nohy polená. Ale v roku 1861 ho už vidíme na memorandovom zhromaždení v Martine, i napriek tomu, že sa mu vyhrážali, že ak sa len pohne z domu, bude uväznený. Stal sa aj členom výboru, ktorý si zhromaždenie zvolilo, potom aj členom memorandových vyslanectiev v Pešti i Viedni. Hurban si za prijatie memoranda pripisoval značné zásluhy, podľa jeho vlastných slov sa mu podarilo svojím vystúpením prekonať partikularizmus a nejednotu účastníkov zhromaždenia, a memorandum mohlo byť nakoniec prijaté jednohlasne.

V aktivite neustával ani na pôde evanjelickej cirkvi. Po vydaní tzv. Protestantského patentu sa stáva jedným z jeho najaktívnejších podporovateľov. V tejto cirkevnej ústave protestantov okrem zlepšenia niektorých cirkevných otázok totiž videl aj novú príležitosť pre Slovákov, ani tú sa však nepodarilo zúročiť, a tak Hurban len smutne konštatuje: „Keby slovenský národ bol poznal svoj čas a nedal sa odviesť od neho, mohol byť jeden a pol milióna jeho ľudí jadrom celému národu...“ V rukách dvoch biskupov by bolo celé evanjelictvo slovenské sústredené.“

Hurban i napriek všetkým neúspechom kandidoval do uhorského snemu, žiaľ opäť neúspešne. Od jeho činnosti ho neodradili ani dva pobyty vo väzení, pre ktoré začal byť vnímaný ako národný martýr. „Činnosť moja bola veľká, výsledok skromný“, povzdychol si vo svojej autobiografii, ale nevzdal svoj zápas do konca. Nevzdával sa ani pár mesiacov pred smrťou, kedy mu hrozilo tretie väzenie. Ani týmto okolnostiam sa nepoddával a povzbudzoval svojich priateľov týmto proroctvom: „Nezúfajte, budú vás prenasledovať, žalárovať a vešať naši maďarskí oligarchovia, ktorí nás ani za ľudí nepovažujú, ale konečne pravda naša zvíťazí a budeme slobodní s našimi bratmi spoza Moravy.“

Hurbanovu osobnosť tiež charakterizovala pravdovravnosť a vôbec zápas o pravdu. Celou svojou osobnosťou bojoval proti dezinformáciám, ktoré prekrúcali realitu. Poukazoval na stupňujúcu sa maďarizáciu a jeho odporcovia ho obviňovali, že klame, že žiadnej maďarizácie nie je. Obviňovali ho, ale aj iných národných dejateľov z panslavizmu, teda z myšlienky spojenia slovanských národov pod Ruskom, ale on takúto myšlienku nikdy nepresadzoval. Hurban pravdu odkrýval nemilosrdne, často aj ostro a nešetrne, čo mu mnohí, čiastočne aj právom, vyčítali.

Ale jeho morálny kredit mu pomohol cez to všetko sa preniesť. Bol človekom bezúhonným. Bol verným svojej manželke, ktorú miloval, bol hrdý na svoje deti, ktorým sa snažil dať čo najlepšiu budúcnosť, žil striedmo, nezhŕňal majetok. Nie vždy bol populárnym farárom, lebo mravnosť a bezúhonnosť vyžadoval aj od svojich cirkevníkov. Vysoký morálny kredit, na ktorý sa už v dnešnej dobe, žiaľ, pramálo prihliada, bol tiež jednou z jeho vlastností, ktorá by mala byť pre nás všetkých inšpiráciou.

A tiež jeho obetavosť. Pre Hurbana nebol slovenský ľud len prostriedkom na dosiahnutie politickej alebo cirkevnej kariéry. Práve naopak, pre národ a cirkev toho musel veľa obetovať. V revolúcii musel načas strpieť odlúčenie od manželky a syna, musel opustiť domov, osobné pohodlie. Práca pre národ ho obrala o pokoj, stále bol pranierovaný a znevažovaný, stále s niekým v spore, či konflikte, i keď na tom často niesol podiel i on sám. A nadovšetko ho práca na povznesení slovenského národa oberala o finančné prostriedky. Svoje vlastné financie investoval do svojho národa a tie investície sa nikdy nevrátili. Dlhy sa stali jeho každodennými spoločníkmi na ceste životom. Obetoval pre slovenský národ toho veľa, lebo svoj národ miloval. Dá sa vlastne skutočne milovať bez obetí a bolesti? A milujú svoj národ vodcovia, ktorí neprinášajú obete? Pre ktorých je národ len prostriedkom ich osobných ambícií a blaha?

O tom, kým bol Jozef Miloslav Hurban, by sa dalo rozprávať ešte dlho. Na záver mi nedá nespomenúť ešte raz jednu z jeho podstatných charakteristík, ktorá formovala celú jeho bytosť - a to vieru v Boha. Počuli sme veľa o tom už v kázni. Hurban spájal vieru v Boha a Spasiteľa Pána Ježiša Krista s každodenným životom. Veril, že keď sa spoločnosť buduje bez Ježiša Krista, nebude to ono, ba práve naopak, môže to byť ďalšia slepá ulička v dejinách. Tento príhovor by som rád ukončil Hurbanovým výrokom, ktorý osvetľuje jeho najvnútornejšie vnímanie vecí očami viery:

„Bez Ježiša národnosť je staré pohanstvo, zakladajúce vládu jedného národa nad druhými. Bez Ježiša sloboda, je sloboda páchať zločiny proti všetkým desiatim prikázaniam. Bez Ježiša bratstvo je zbratanie sa jedných proti druhým a z toho pochádzajúca nenávisť, svár, vojna a krviprelievanie. Bez Ježiša pokrok je pokrok k stravovaniu darov Božích telom a k mordovaniu večnému duší nesmrteľných, bez Ježiša rovnosť pred zákonom je pokrytectvo a ofarbené peknou farbou zločinstvo... Bez neho je história človečenstva škrupinka, z ktorej je vyfúknuté bielko a žĺtko. Históriu bez Ježiša chcieť činiť je osudný klam, ktorý najviac tých velikánov gigantických k zemi sporáža, ktorí na miesto Kristovo stavať sa chcú.“

Martin Miti Kováč,
cirkevný historik a vedúci Centra histórie ECAV

zdroj: https://www.ecav.sk/aktuality/spravodajstvo/bez-jezisa-narodnost-je-stare-pohanstvo-j-m-hurban

Nebola som len herečka - divadelná hra o mladosti Anny Hurbanovej

Počas odhalenia pamätníka J.M. Hurbana 20. septembra 2025 sa v Beckove udialo viacero sprievodných akcií, medzi nimi aj divadelné predstavenie v kultúrnom dome pod názvom Nebola som len herečka, autorom scenára ktorého je PhDr. Jozef Karlík, pre nás v Beckove dobre známy regionálny historik, spoluautor a zostavovateľ monografie Beckov 1 z roka 2006. Nie je to prvý krát, kedy si naši čitatelia môžu prečítať zamyslenia Dr. Karlíka o Hurbanovi, štúrovcoch i múzejníctve. Tentoraz sa chceme viac zamerať na spomenutú slávnosť a hru o Hurbanovej manželke.

Hovorím určite aj za čitateľov BN, že by sme radi čítali o dojmoch, ktoré si ako excelentný znalec Hurbanovho života a diela nadobudol počas slávnosti odhalenia jeho pamätníka v našej obci.

Ten pocit, ktorý u mňa prevažoval počas odhalenia pamätníka, by som vyjadril veľmi jednoducho: dobrá vec sa podarila. No ešte by som dodal príslovku „konečne“ - konečne sa táto dobrá vec podarila. Bol som totiž svedkom toho, keď sa tento pomník mal odhaľovať už pred 28. rokmi, keď si Beckov v roku 1997 pripomínal 180. výročie narodenia Jozefa Miloslava Hurbana. On sa, ako vieme, aj slávnostne odhalil, ale bola to len jeho maketa v mierke 1:1. Plášť korpusu bol vyrobený z lacného materiálu a zvnútra bol dutý. Projekt sa nezrealizoval v plnom rozsahu, samozrejme, kvôli nedostatku financií. Zanietenci z Beckova, najmä vtedajší poslanci obecného zastupiteľstva Ernest Benko (súčasný starosta) a akad. architekt Marián Strieženec, ktorých obec poverila starostlivosťou o realizáciu pamätníka, nepovažovali dielo za ukončené. Ale sľuby vládnych predstaviteľov pri odhaľovaní, že túto maketu čoskoro nahradí skutočný originálny pamätník, sa nevyplnili. Namiesto dôstojnej pamiatky na najvýznamnejšieho rodáka Beckova sa pri evanjelickej fare po mnohé roky nachádzala len atrapa pamätníka, ktorá časom strácala pôvodný vzhľad a mala veľmi ďaleko od dôstojnosti. Bolo mi do plaču, keď som sa tam raz išiel pozrieť. Beckov sa nedočkal realizovania pamätníka ani o 20 rokov, v roku 2017, keď sa pripomínalo 200. výročie Hurbanovho narodenia. Vtedy som sa aj ja podieľal pri organizovaní osláv a snahy vtedajšieho starostu Ing. Janka Križana pre nepochopenie kompetentných ľudí z vtedajšej vlády tiež vyšli navnivoč. Je potrebné však pripomenúť, že pri vzkriesení myšlienky zrealizovať pamätník do finálnej podoby stála tiež vláda SR, i keď už trocha v inom zložení, ako tomu bolo v roku 2017. Týmto troška dlhším vysvetľovaním som chcel predovšetkým vyjadriť veľké uspokojenie nad tým, že tento sen Beckovčanov sa konečne zrealizoval. Oslavy odhalenia pamätníka boli zorganizované tiež adekvátnym a dôstojným spôsobom - vyjadrujem veľkú vďaku organizátorom. Skrátka, dobrá vec sa podarila a mal som počas celého priebehu slávnosti naozaj slávnostný, ba až sviatočný pocit.

Do akej miery si sa podieľal aj v tomto prípade na úspešnom priebehu slávnosti?

No, malou a skromnou mierou: poslúžil som niekoľkými radami pri stretávaní s organizátormi osláv, v priestoroch kultúrneho domu sa prezentovala panelová výstava s názvom Pravde a národu, ktorej som autorom a ktorú som pripravil k 200. výročiu Hurbanovho narodenia. Potešilo ma, že aj po rokoch je stále aktuálna a že vzbudila záujem mnohých návštevníkov. A tiež som autorom scenára divadelnej hry „Nebola som len herečka“, ktorú odohral súbor poetickej scény Divadielka Galéria pri MsKS Nové Mesto nad Váhom vo veľkej sále kultúrneho domu v popoludňajších hodinách.

Od teba ako historika by sme očakávali, že sa na oslavách budeš prezentovať špeciálnou prednáškou o Hurbanovi a nie dielom z oblasti umenia. Uvažuješ aj o dráhe spisovateľa - dramatika?

Ale nie, som stále historikom, ale sem tam si odbočím do takej oblasti, v ktorej nie je potrebné rozmýšľať nad každým faktom, ale v ktorej sa môžem oddať, samozrejme, do určitej miery fantázii a vytvoriť si obrazy a príbehy podľa vlastných predstáv.

Ako si prišiel na myšlienku napísať divadelnú hru o Aničke Jurkovičovej a prečo si jej dal názov Nebola som len herečkou?

Najskôr sa dotknem toho názvu. Tento názov sa nemusí každému pozdávať: veď divadelná hra o prvej slovenskej herečke, tak sa totiž bežne Anička Jurkovičová charakterizuje, by mala byť predovšetkým o jej herectve. Pravda je však taká, že sotva sa dožila dospelosti, už herečkou prestala byť a nebola ani prvou slovenskou herečkou, veď v Liptovskom Mikuláši ju predbehli o niekoľko rokov až štyri mladé ochotnícke herečky. 21 ročná sa vydala za evanjelického farára Jozefa Miloslava Hurbana a na fare v Hlbokom jej už prislúchala iná rola ako divadelná. A o tomto je táto hra, nielen o herečke Aničke Jurkovičovej, ale je predovšetkým o Anne Hurbanovej, manželke, starostlivej matke, gazdinej, vynikajúcej kuchárke a hlavne blízkej spoločníčke jedného z najvýznamnejších našich národovcov. V jednej štúdii som o nej napísal, že Hurban by bez Anny Hurbanovej nebol Hurbanom, ako ho poznáme, a za tým si stojím.

Ešte mi prosím odpovedz aj na prvú časť mojej otázky: ako a kedy si prišiel na myšlienku napísať divadelnú hru práve o Aničke Jurkovičovej, pardon, o Anne Hurbanovej, rod. Jurkovičovej?

Táto hra bola napísaná k 200-ročnici narodenia Anny Hurbanovej. Narodila sa 6. apríla 1824 v Novom Meste nad Váhom, takže je v poriadku, že sa jej pamiatka pripomenúva práve tu, a to počas Festivalu Aničky Jurkovičovej. Keby som zostal pracovať v Podjavorinskom múzeu, zrejme by som si toto výročie pripomenul nejak inak, možno s nejakou prednáškou alebo výstavou, rozhodol som sa však o niečo voľnejšie, nechal som pracovať trocha moju fantáziu, a tak sa mi začali v hlave rojiť prvé nápady k budúcej hre. Ba vlastne neboli úplne prvé, pretože v roku 2014, keď sme si pripomínali 190. výročie jej narodenia, som na žiadosť jednej pani učiteľky napísal scénku, ktorá sa odohrávala v čase pred odchodom Jurkovičovcov z Nového Mesta do Sobotišťa, a v ktorej sa Anička zmocnila otcovho prekladu Shakespearovho Romea a Júlie a v evanjelickej učebni si potajme s o málo mladším Michalom Chrástekom zahrala scénku, samozrejme, „balkónovú“. Prekvapil ich však Aničkin otec, ktorý bol učiteľom na tejto

škole a v rozhovore s „milencami z Verony“ som mal dosť priestoru na to, aby som jednak vysvetlil, prečo sa cítili títo dvaja zaľúbenci takí nešťastní a tiež, aby som ponúkol divákovi základné fakty o Aničke, jej otcovi, ale čosi aj o ich pobyte v meste. Ale scénka sa vtedy nerealizovala, deti nemali čas ju naštudovať a zostala na papieri, teda v pamäti môjho počítača. Túto scénku, v podstate už zabudnutú, som si pripomenul na jednom z predstavení poetickej scény novomestského Divadielka Galéria v júni 2023, keď dievča a chlapec v podobnom veku ako bola Anička Jurkovičová v mojej scénke zahrali veľmi pôsobivo práve túto balkónovú scénu z Rómea a Júlie. Po skončení predstavenia som oslovil režisérku Danku Arbetovú s otázkou, či má niečo prichystané na budúci rok k 200. výročiu narodenia Aničky Jurkovičovej. Keď mi dala zápornú odpoveď, tak som jej navrhol, či by som mohol niečo pre jej Divadielko o nej napísať. Priznal som sa, že už mám jednu scénku, ktorá by mohla byť scénkou úvodnou, pretože je to o Aničke Jurkovičovej - školáčke, keď ešte bývala s rodičmi v Novom Meste. Ešte v ten večer som jej scénku poslal. Režisérka ju hneď aj prečítala, asi sa jej celkom pozdávala, pretože mi dala časom vedieť, že môžem v tých intenciách pokračovať. A tak som pokračoval, hra vznikala pomerne rýchlo, a musím sa priznať, že to písanie ma veľmi bavilo a dúfal *(pokračovanie na str. 6)*

Sprievodné podujatie

Špeciálna prehliadka Beckova pri príležitosti odhalenia Pamätníka J.M. Hurbana

Výrok J.M. Hurbana: **„Orly letia a pútnik sa vlečie po zaprášenej ceste.“**

V súvislosti so slávnostným odhalením pamätníka J.M. Hurbana sa v obci konali rôzne sprievodné podujatia a aktivity, ktoré boli uvedené na letáčiku v praktickom prehľade spolu s mapkou a legendou obce. Jednou z nich bola aj špeciálna moderovaná prehliadka podhradím Beckova naplánovaná na sobotu po ukončení programu a v nedeľu, jedna dopoludnia a druhá popoludní.

Starosta ma oslovil, či by som mohla v tieto dva dni sprevádzať návštevníkov. Vysvetlil mi, že ide o prechádzku obcou so zastaveniami sa pri náučných tabuliach a rozprávaním o histórii aj súčasnosti obce a zároveň aj o tom, čo sa pripravuje do budúcnosti. Súhlasila som. Rada sprevádzam návštevníkov hradu. Mám rada stretnutia s ľuďmi, hlavne keď sa zaujímajú a môžeme sa spolu porozprávať. Tu bol na to priestor. Začala som sa pripravovať a viac som si naštudovala niečo zo života Hurbana. Už ako študent veľa cestoval dostavníkmi, po železnici, aj peši. Ako sám poznačil, peši putoval najradšej, lebo že to je najpríjemnejšie a najviac mu to pomáha. Videl ľudí z blízka, zamiešal sa medzi nich a mohol im porozumieť. Neskôr často cestoval po Slovensku do Turca. Vydal cestopis Cesta Slováka k bratom na Morave a v Čechách. Publikoval aj článok „Prechádzka po považskom svete.“ Neskôr, okrem iných putovaní na rôzne podujatia, sa zúčastnil slávnosti kladenia základného kameňa českého Národného divadla.

Moc som neverila, že by v sobotu niekto po bohatom programe ešte chcel ísť na prechádzku. A predsa. Záujem prejavila skupinka matičiarov z Prievidze. Predstavili sme sa a pri skvelom guláši a zákuskoch, ktoré pripravili naši občania, som sa dozvedela, že boli bývalí sprievodcovia a pracovníci z Bojnického zámku. Pretože ešte neboli na hrade, tak sme naň išli. Zostalo nás šesť, lebo niektorí sa oddelili na podujatie v múzeu, iní išli do kultúrneho domu. Boli prekvapení, aký veľký je hrad, ako sa opravuje, aké sú z neho pekné výhľady. Potom sme navštívili múzeum. Tam sme sa zoznámili s „hurbanovskými matičiarmi“ z Myjavy a dozvedeli sme sa, že robia vychádzky na miesta, kadiaľ chodievali Štúrovci. Pred odchodom domov sme si dali v kolkárni pivo, lebo po takmer troch hodinách obohacujúceho stretnutia sme boli riadne smädní. Putovaním po stopách našich predkov sme spolu strávili príjemný deň.

V nedeľu doobeda pri evanjelickom kostole sme sa stretli piati. Pri zoznamovaní sme zistili, že sa všetci poznáme. Zašli sme do kostola, potom do parku s novým pamätníkom, kde sme si pripomenuli predchádzajúci slávnostný deň. Pri rodnom dome Dionýza Štúra sa objavil starosta s manželkou idúci na kultúrne podujatie na hrad. Chvíľu si s nami užili časť cesty. My sme pokračovali obcou a zastavovali sme sa pri náučných tabuliach. Strávili sme spolu dve príjemné obohacujúce hodiny a pri sv. Jankovi sme sa rozlúčili.

Poobede pri evanjelickom kostole sme sa stretli šiesti. So štyrmi sme sa poznali. Prišli si užiť nedeľnú prechádzku. Dve ženy prišli z Nového Mesta nad Váhom. Keďže na hrade už všetci boli, chceli sa prejsť len po obci. Asi najdlhšie sme zotrvali pri pamätníku, kde sme poukázali na symboliku. Cestou sme sa dozvedeli rôzne zaujímavosti z minulosti, ktoré sú späté s týmto miestom. Toto príjemné nedeľné popoludnie sme ukončili posedením v parku pri zdieľaní a malinovke. Tí, čo si zvolili prísť v tieto sviatočné dni na toto sprievodné podujatie na záver prezradili, že vôbec neoľutovali, ba práve naopak, tešili sa že tak spravili. Potešilo ma to. Všetky stretnutia sa niesli v duchu odkazu našich rodákov: o láske k nášmu národu, k našej rodnej zemi a úcte k našim predkom. Veď vďaka nim sme si uvedomili, aké bohatstvo tu máme, aký odkaz nám zanechali. A v tomto duchu máme pokračovať. Všetci sme pútnikmi na zemi.

Ďakujem za pozvanie.

Zdenka Krasňanská

(pokračovanie zo str. 5)

som, že to bude baviť aj divákov.

Podľa ohlasov divákov ich hra naozaj baví a chvália si aj jej edukačný rozmer, skrátka dozvedeli sa z nej veľa nielen o živote manželov Hurbanovcov, ale aj o dôležitom období histórie Slovákov.

Úspešnosť divadelnej hry sa zvykne merať podľa počtu repríz, koľko ich bolo?

Premiéru mala 25. marca 2024 a od vtedy sa hrala 10 alebo 11-krát, a to okrem Nového Mesta nad Váhom, kde sa hrala tri krát, aj v Hlbokom, v Sobotišti, v Starej Turej, v Bratislave - Rači, v Liptovskom Mikuláši a naposledy, 20. septembra tohto roku, aj v Beckove.

Máš v súvislosti s našim rodákom - J.M. Hurbanom aj ďalšie plány? O necelé dva roky si pripomenieme 210. výročie jeho narodenia, a tak sa spýtam, či odbočenie do dramatického sveta plánuješ zopakovať?

Pravdu povediac, pohrávam sa s myšlienkou napísať o ňom divadelnú hru, ale aby táto myšlienka dozrela, musím získať istotu, či niečo také náročné vôbec zvládnem. Bude to o dva roky 30 rokov, čo sa Hurbanom zaoberám, ale stále sa necítim na to, aby som sa s pokojným svedomím mohol pustiť do takéhoto náročného divadelného diela. Toto dielo by už nebolo koncipované tak ako spomínaná hra „Nebola som len herečkou“, ktorá bola zostavená v podstate zo spomienok jeho manželky. Dej by bol obsažnejší - dynamickejší a dramatickejší. Skrátka, aby to bola hra o skutočnom Jozefovi Miloslavovi Hurbanovi. A premiéra by bola určite v Beckove, v jeho rodisku a, mimochodom, v tejto hre by som chcel vyvrátiť fámu o tom, že Hurban svoje rodisko Beckov nemal rád. Rodiskom mu bol rodný dom, fara a jej okolie - príroda, o ktorej neskôr napísal, že bola jeho detstva raj. Takéto rodisko Hurban miloval.

Ďakujem za odpovede PhDr. Jozefovi Karlíkovi a nám všetkým prajem, aby ho múza Melpomené dobre „kopla“ a o tie dva roky by sme sa - možno - stretli v divadelnej sále v Beckove na premiére novej divadelnej hry pod názvom „Nebol som len farár“.

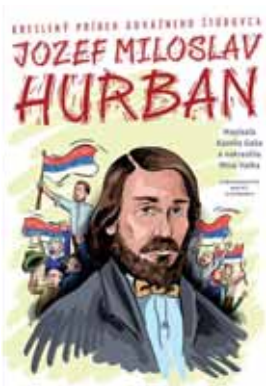
Mgr. Dana Badžgoňová
Foto: Peter Ondrejovič, 20.9.2025

Z divadelného predstavenia: Tamara Mihová ako mladá Anička. Záverečné poďakovanie.

Šľachtické sídlo rodu Ambro v Beckove: uvedenie novej knihy o J.M. Hurbanovi

Pod našou beckovskou lipou sme 19.9.2025 slávnostne uvítali do života knihu Jozef Miloslav Hurban. Knihu pokropili vodou zo studienky jej autorky Kamila Gaša a Nina Valka. Knihu vydalo vydavateľstvo Matice slovenskej a tiež sa slávnostného uvítania jeho zástupcovia zúčastnili. Voda bola zo studienky v Kamienke, o ktorej sa traduje, že lieči oči. Prameň kedysi tiekol v podobe potôčika okolo evanjelického kostola, takže ho Hurban od detstva iste poznal. Vodu priniesla Kristína Jurzová s Marekom Košútom.

V ten deň sme mali aj otvorenie výstavy „Odkaz štúrovskej generácie“, Výstavný projekt Matice slovenskej. Výstava bola organizovaná v rámci roka Ľudovíta Štúra a pri príležitosti slávnostného odhalenia pamätníka Jozefa Miloslava Hurbana v Beckove. Výstavu si môžete pozrieť do 31. októbra 2025 v pobočke Trenčianskeho múzea v Trenčíne v obci Beckov Šľachtické sídlo rodu Ambro.

AK

Hurbanov Beckov

Základná škola s materskou školou Jozefa Miloslava Hurbana v Beckove v dňoch 16. až 19. septembra 2025 zorganizovala akciu pod názvom Hurbanov Beckov. Táto akcia bola súčasťou celoslovensky významného programu, počas ktorého obec Beckov slávnostne odhalila pamätník svojho rodáka J. M. Hurbana, ktorý bol pred 177 rokmi zvolený za prvého predsedu Slovenskej národnej rady.

Pedagógovia našej školy pripravili nielen pre svojich žiakov, ale i žiakov Trenčianskeho kraja, bohatý program, ktorý sa začal v utorok 16. septembra 2025 akciou pod názvom Hurbanov náučný chodník. Z dôvodu nepriaznivého počasia sa táto branno-náučná prechádzka musela uskutočniť v priestoroch základnej školy. Ale ani tento fakt neubral nič z pôvodnej myšlienky absolvovať žiakov 1. až 8. ročníka sedem stanovíšť, ktoré si pre nich pripravili naši pedagógovia za pomoci žiakov 9. ročníka.

V stredu, 17. septembra a vo štvrtok, 18. septembra, bol pripravený výtvarno-literárny festival pre žiakov základných škôl. Prvá časť sa uskutočnila v stredu v Šľachtickom sídle rodu Ambro recitačnou súťažou - prednes štúrovskej tvorby, ktorej sa zúčastnilo 25 recitátorov nielen z našej školy, ale aj z Nového Mesta nad Váhom, Trenčína a okolia.

Pokračovanie festivalu sa na druhý deň prenieslo na Hrad Beckov a Hôrky za hradom, kde si svoje umelecké nadanie zmerali súťažiaci vo výtvarnej súťaži, ktorí maľovali v plenéri hrad Beckov. Žiaci prejavili veľkú zručnosť, fantáziu a tvorivosť, pretože mohli maľovať ľubovoľnou technikou. Na lúke za hradom sa stretlo 128 výtvarníkov od Myjavy až po Dubnicu nad Váhom. Po oba dni výkony súťažiacich hodnotila odborná porota, ktorá dohliadala na regulárnosť oboch súťaží.

Festival Hurbanov Beckov vyvrcholil v piatok, 19. septembra, kedy sme náučný chodník predstavili žiakom z Kočoviec, Považian, Hornej Stredy a Moravského Lieskového. Prechádzky sa zúčastnilo 80 žiakov, ktorí plnili rôzne úlohy a zadania pripravené učiteľmi našej školy. Tí spracovali všetky oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu. Za každú správnu odpoveď na jednotlivých stanovištiach dostali indíciu, ktoré mali poskladať do známeho Hurbanovho výroku: Bije zvon slobody, čujte ho národy!

Výtvarno-literárny festival pre žiakov základných škôl Hurbanov Beckov ukončila v priestoroch Šľachtického sídla rodu Ambro prednáška O živote a diele Jozefa Miloslava Hurbana v podaní historičky Mgr. Kristíny Dankovej, PhD., po ktorej nasledovala prezentácia novej knihy Jozef Miloslav Hurban - kreslený príbeh odvážneho štúrovca, ktorú v roku 2025 publikovalo Vydavateľstvo Matice slovenskej.

Aj touto cestou by sme sa chceli poďakovať nielen všetkým vyučujúcim, ale aj ostatným pracovníkom školy, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na tejto veľmi úspešnej akcii.

Mgr. Jozef Pekarovič,
riaditeľ ZŠ s MŠ J.M. Hurbana

Aktivity v materskej škole

Tvorivé popoludnie plné farieb, fantázie a rodinnej pohody

Za ideálneho jesenného počasia sme v areáli školského dvora našej materskej školy prežili nezabudnuteľné tvorivé popoludnie. Deti, rodičia aj súrodenci sa s nadšením zapojili do spoločného maľovania tekvíc a lampášikov akrylovými farbami. Každý mal možnosť vyjadriť svoju fantáziu a kreativitu - vznikali veselé, strašidelné, farebné aj jemne jesenné motívy. Pracovalo sa v skupinkách, kde rodičia aktívne spolupracovali a výsledkom boli originálne výtvory. Celé popoludnie spríjemnil hudobný sprievod, ktorý dotváral pohodovú a priateľskú atmosféru. Na záver sme všetky výtvory vystavili na schodišti materskej školy, kde si ich môžu pozrieť všetci návštevníci.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na tomto krásnom popoludní a už teraz sa tešíme na ďalšie spoločné akcie.

Úcta k starším

Október je mesiacom úcty k starším. Starkí si našu úctu zaslúžia za svoj prínos pre svoje deti, vnúčatá i spoločnosť, za čo im patrí naše veľké ĎAKUJEM. Dňa 23. októbra sa uskutočnilo v kultúrnom dome v Beckove posedenie pre starkých pri príležitosti Úcty k starším, na ktorom sa zo svojim vystúpením zúčastnili aj deti z našej materskej školy. Svojimi básničkami, pesničkami a tancom potešili srdcia všetkých prítomných, za čo ich odmenili veľkým potleskom. Deti mali z vystúpenia úprimnú radosť, ktorú na záver prejavili aj tým, že si so starkými zatancovali.

Kolektív učiteliek MŠ

Športové hry seniorov

Dňa 9.9.2025 sa uskutočnil 2. ročník Okresných športových hier seniorov, ktoré usporiadala Okresná organizácia JDS Nové Mesto nad Váhom. Športove hry sa uskutočnili v športovom areáli v Trenčianskych Bohuslaviciach pod záštitou primátora Nového Mesta Františka Mašlonku, ktorý 2. ročník športových hier aj slávnostné otvoril. Na športových hrách sa zúčastnilo 14 základných organizácií, ktoré patria pod Okresnú organizáciu JDS Nové Mesto nad Váhom.

Súťažilo sa v 7 disciplínach: kop do bránky futbalovou loptou, hod na basketbalový kôš, hod krúžkami, stolný tenis, hod do vedra pingpongovou loptičkou, balobal, kolky.

Za našu organizáciu sa hier zúčastnili: Jaroslav Straka, Dušan Hladký, Jaroslav Zbudila, Norika Straková, Kristína Hladká, Marta Neboháčová.

Najlepšie sa z nášho družstva umiestnil Jaroslav Straka, ktorý v balobale získal 1. miesto. Hry sa uskutočnili za krásneho slnečného počasia. Po záverečnom vyhodnotení jednotlivých súťaží sme si posedeli a porozprávali s kamarátmi jednotlivých družstiev pri dobrom guláši a sľúbili, že keď zdravie vydrží, stretneme sa o rok na 3. ročníku športových hier.

Jaroslav Zbudila

Výlet dôchodcov na Baťov kanál a do Slavkova

10. septembra 2025 sa uskutočnil výlet našich dôchodcov do Slavkova a na Baťov kanál. Bol to deň plný príjemných stretnutí, krásnej prírody a spoločných zážitkov.

Program začal návštevou Obecného úradu v Slavkove, kde nás srdečne privítal pán starosta. Pre účastníkov bolo pripravené milé pohostenie a krátke rozprávanie o histórii a súčasnosti obce. Ďakujeme za milé prijatie, ktoré všetkých veľmi potešilo a navodilo priateľskú atmosféru hneď na úvod dňa.

Po návšteve obecného úradu sme sa presunuli do Domu prírody Bielych Karpát vo Veselí nad Moravou. Je moderným návštevníckym strediskom, ktoré má slúžiť ako brána do chránenej krajinnej oblasti Biele Karpaty, ale aj ako centrum ekologickej výchovy pre širokú verejnosť. Expozícia je interaktívna: návštevníci sa môžu zoznámiť so životom lesov, lúk i podpovrchových štruktúr pôdy a vody, pozrieť si podrobne časť venovanú orchideám a motýľom - a to všetko nielen prostredníctvom textov a fotografií, ale i pomocou hier, workshopov a zvukových inštalácií. Veľmi zaujímavé a poučné.

Ďalšia cesta viedla k Baťovmu kanálu, kde nás čakala plavba loďou. Počas plavby sme si mohli vychutnať pokojné prostredie, krásnu prírodu a zaujímavý výklad o histórii tohto jedinečného technického diela. Pre mnohých z nás to bol nevšedný zážitok.

Výlet sa niesol v dobrej nálade, nechýbal smiech, spoločné rozhovory a nové zážitky. Všetci účastníci si odniesli pekné spomienky a už teraz sa tešíme na ďalšie podobné podujatia.

ZT.

Gazdovské trhy 2025

Ešte neutíchli emócie a zážitky zo super akcie odhalenia pamätníka J.M. Hurbana za účasti našich najvyšších predstaviteľov politického, spoločenského a kultúrneho života a už nás v Beckove čakala nová - už tradičné Gazdovské trhy, konané 27.9.2025. Musím uznať, propagácia bola výborná, či už cez dedinský rozhlas, ale aj internet. Mám rád tieto dedinské akcie, pretože sú úprimné, nenásilné a dokážu pritiahnuť veľa ľudí, nielen domácich, ale aj cudzincov a návštevníkov hradu. Ja som už nemohol vydržať do začiatku, a tak som prišiel do parku o niečo skôr. Na moje prekvapenie už tam bola kopa ľudí. Aktéri trhov si chystali stánky a svoje výrobky určené na predaj. Ostatní návštevníci sledovali živý ruch a prípravy. Prešiel som si celý priestor a mal som obrovskú radosť a dobrý pocit z našich ľudí. Tomáš pripravil domáce zvieratká, Zuzka napiekla koláčiky, Jaro so starostom miešal oškvarky a ďalší si chystali svoje. Každý niečo. Poslanci a zamestnanci OcÚ vypomáhali kde bolo treba a s úsmevom sa zdravili s prichádzajúcimi občanmi. Občerstvenie bolo tiež zabezpečené, okrem piva a malinovky bol aj skvelý čachtický burčiak. Aj som ho ochutnal. Deti si tiež prišli na svoje. Čakala na ne detská pochúťka v podobe cukrovej vaty. Fotili sa so zajačikmi a sliepočkami a mali celý park k dispozícii. Výborná nálada, kopa známych, kopa srdečných objatí. A našiel som tam ďalších priateľov. Do toho všetkého nechýbalo nádherné slnečné počasie a country kapela z Nového Mesta nad Váhom, ktorá ešte vylepšovala celkovú náladu a obraz akcie. Ochutnal som aj zabíjačkový tanier. Myslím, že v súťaži by naši výrobcovia získali 100 bodov.

A záverom? Len úprimné poďakovanie tým, ktorí túto akciu zabezpečovali, všetkým predávajúcim, ktorí túto akciu vylepšili a hlavne nám všetkým, ktorí sme sa na tejto akcii zišli.

Do videnia o rok.

Ivan Petkov

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

September - október 2025

Narodili sa: Krištof Hámorský, Pavol Cibula

Jubilanti

50 rokov: Gabriela Gonová, Dušan Čikel

60 rokov: Ján Pienčák, Viktor Nožina, Alena Švecová

70 rokov: Mária Hlávková, Pavel Krchnavý

100 rokov: Marianna Šatkovská

Rozlúčili sme sa: Ing. Ján Turan, Drahomíra Pavlíková, Rudolf Babic

Mená jubilantov zverejňujeme na základe dobrovoľne podpísaného Súhlasu so spracovaním osobných údajov v zmysle platných zákonov - čl. 6 ods. 1 písm. a) Nariadenia EP a Rady EÚ č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov, ďalej len „Nariadenie GDPR“) - ktorý jubilanti doručili Redakcii BN v roku 2025.

Vzácne jubileum Marianny Šatkovskej

V septembri sme spolu s najbližšou rodinou oslávili 100. narodeniny mojej prababky Marianky. Dosiahnuť sto rokov je niečo výnimočné, nie je to len číslo, ale celé storočie života, ktoré v sebe nesie nespočetné množstvo príbehov, zážitkov a skúseností.

V tento veľký deň pri Marianke stáli dcéry Ľubka a Helenka s rodinami. Marianka vyrastala v Beckove so štyrmi súrodencami, ktorí už, žiaľ, nie sú medzi nami, ale ich deti si nenechali ujsť tento výnimočný deň. Nielen oslávenkyňa, ale aj my sme boli vďační za spoločne strávené chvíle s nimi.

Nemôžem zabudnúť na dlhoročnú priateľku Evku Gergeľovú, ktorá si s Mariankou zaspomínala na spoločné chvíle. Osobne zaželať všetko najlepšie prišli aj pán starosta Ernest Benko a Lenka Martišová. Marianka sa zapísala do obecnej kroniky ako najstaršia občianka Beckova.

Na druhý deň sme sa vybrali do evanjelického kostola v Beckove na bohoslužbu, kde sa Marianke dostalo ďalšieho srdečného blahoželania. Za evanjelický cirkevný zbor jej zagratulovali pani kaplánka Beatka Macejková a dozorca Daniel Hladký s kyticou. Pri odchode z kostola sa ku gratulácii pridali aj ostatní.

A hoci má Marianka už sto rokov, stále je aktívna - rada sleduje televízne súťaže, lúšti osemsmerovky a chodí na prechádzky. Pohyb je kľúč k vitalite a radosti a popri ňom stretne ľudí, s ktorými prehodí pár slov a aj to udržuje jej myseľ v bystrosti a dobrej nálade. Hovorí sa, že tajomstvo dlhého veku je zdravie, ale my vieme, že u Marianky je to najmä zmysel pre humor, optimizmus a to, že je obklopená najbližšími.

Rada by som poďakovala v mene Marianky všetkým, ktorí ju osobne navštívili doma a popriali jej hlavne pevné zdravie.

Milá Marianka, prežila si celé storočie dejín, ale pre nás zostávaš najväčšou dejinnou udalosťou TY. Mám ťa veľmi rada a ďakujem Ti za všetky spoločné chvíle strávené s Tebou. *S láskou Barborka*

25. výročie úmrtia Milana Dunajčíka

Milan Dunajčík bol evanjelický a.v. farár a konsenior Považského seniorátu. Bol významnou osobnosťou cirkevného života, známy svojou obetavosťou a životom podľa Slova Božieho. Duchovnú službu vykonával od roka 1951 v Senici, odkiaľ prišiel v roku 1955 do zboru v Budinej. V ev.a.v. cirkevnom zbore Beckov pôsobil od 1.1.1972. S manželkou Ľudmilou odišli z Beckova koncom roka 1990 do Bziniec pod Javorinou. Svedectvo jeho života z tohto obdobia naznačovalo, že sa riadil princípmi viery, a to aj v náročných podmienkach. Jeho pôsobenie a vplyv sa prejavovali aj v práci s kresťanskou mládežou. Svedectvá o ňom ho opisujú ako človeka s obetavým a osobným prístupom, ktorý sa riadil zásadami evanjelia. Zomrel dňa 23. 10. 2000. Poslednú rozlúčku vykonal brat biskup ZD ThMgr.Ivan Osuský. Pochovaný bol dňa 27. 10. 2000 v rodných Bzinciach pod Javorinou. Obec Beckov a jej občania si ho ctia ako významnú osobnosť, ktorá pôsobila v obci, a počas dvadsiatich rokov formovala jej duchovný život. *DJ*

ROZLÚČILI SME SA

Začiatkom septembra, 4.9.2025, skončila vo veku 78 rokov životná cesta nášho obyvateľa a bývalého predsedu Miestneho národného výboru **Jána Turana** (5.6.1947 - 4.9.2025).

Ing. Ján Turan pochádzal z Vrbového, do Beckova prišiel ako inžinier agronóm pracovať pre JRD (1971-1974), a prežil tu aj s rodinou 54 rokov. Po 12 rokoch práce v št. p. Slovlik (1974-1986) sa stal predsedom MNV (1986-1990). Naplno využil možnosti, ktoré sa v tom čase ponúkali a za funkčné obdobie 5 rokov pre obec zabezpečil dostatok pitnej vody vybudovaním vodojemu, pre školu začal s výstavou telocvične, jeho zásluhou mohla Jednota Trenčín vybudovať predajňu potravín a mäsa (dnešný Supermarket Coop Jednota Prievidza), vystavala sa Veterná ulica, na škole sa vymenila strešná krytina, vykonali sa stavebné práce v zdravotnom stredisku, pripravila sa projektová dokumentácia na Dom smútku ako aj ďalšie práce. Niet divu, že sa tešil veľkej úcte svojich spoluobčanov. V ďalšom období nekandidoval, až do penzie pracoval na daňovom úrade v Novom Meste nad Váhom. Spolu s manželkou sa stali rodičmi dvoch detí a starými rodičmi štyroch vnúčat. Česť jeho pamiatke!

Presne o mesiac v Trenčíne naposledy vydýchol vo veku 87 rokov **PhDr. Milan Šišmiš** (8.5.1938 - 4.10.2025) významná osobnosť z oblasti kultúry nášho kraja. Pracoval v Trenčianskom múzeu (1966-1998) ako historik, riaditeľ, vedúci oddelenia, zástupca riaditeľa. Pre múzeum pripravil množstvo expozícií, napísal nespočet odborných článkov do odborných i regionálnych periodík - písal aj do Beckovských novín, zostavil niekoľko katalógov, prispieval do monografií obcí Trenčianska, medzi inými aj do Beckov 1 (2006).

Najvýznamnejším jeho dielom je monografia Trenčín I. (1993) a Trenčín II. (1997), ktorá získala prvé miesto v kategórii monografií Slovenska za rok 1997 od Matice slovenskej a Slovenskej muzeálnej spoločnosti. Bol aktívnym členom rôznych spoločenských organizácií. Aj v neskorom veku rád spolupracoval s našimi novinami, poskytol odborné informácie zo svojich bohatých zdrojov. Mal starosť, aby sme nezabudli na vzácne jubileá osobností Beckova. Nezabudneme... Česť jeho pamiatke! *(DB)*

SPOMIENKA NA MINULOSŤ BECKOVA

Bodka za príbehmi beckovských legionárov. Čo nám povie jedna stará svadobná fotografia?

Pani Violka Tupá, sesternica môjho otca a zároveň naša teta, mi raz darovala jednu svadobnú fotografiu, datovanú ešte do roka 1941. Týkala sa rodiny Tupej a bola na nej aj jej už v roku 1944 zomretá sestra Viktorka. Poprosila ma, aby som napísal príbeh o tejto fotografii, ktorý mi vyrozprávala. Plním týmto jej prosbu.

Svadba bola v Beckove v ťažkých časoch II. svetovej vojny 15. novembra 1941. I keď bola vojna, ľudia žili svojimi starostami, ale aj radosťami.

Ženil sa Štefan Jamrich *24.septembra 1917, mladý 26 ročný beckovský mládenec, syn Michala *1874 a Zuzany Jamrichovej *1879, ktorá bola z Bodovky. Bývali v Beckove v dome s popisným číslom 55, teda na Dolnom konci „hneď objeden dom“ od Štefana Ondrejoviča z Dolného konca, čo bol dedko Petra Becka Ondrejoviča (druhý Štefan, mimochodom môj dedko Štefan Ondrejovič, býval na „Rádku“).

Nastávajúcou Štefana Jamricha bola mladá beckovská dievčina, dvadsaťjeden ročná Vilma Tupá *14. januára 1922, dcéra Jozefa a Paulíny Tupej, rodenej Filipovej. Bývali v dome s popisným číslom 127 vo „Vystrkove“, hneď vedľa beckovského kováča Viliama Klecha, ruského legionára (BN 1/2023). Hovorilo sa im aj „Tupých Ložkéch“, vedľa nich bývali „Tupých Jankéch“ a ešte boli v Beckove „Tupých Palkéch“ - čo bola rodina Pavla Tupého na Rádku - otec tety Violky. Treba pre úplnosť spomenúť, že v Beckove bývala aj rodina „Tupých financéch“, tiež na Rádku.

Svedkami svadobného páru boli: Jozef Pavlovič z Hlohovca a Karol Tupý z Vrútok, nie sú na svadobnej fotografii.

Jozef Tupý *1876, svadobný otec, stojí na svadobnej fotografii hneď za nevestou, svojou dcérou, jeho druhá dcéra - mladšia sestra nevesty Elenka Tupá *1929 stojí pred ním, čiastočne schovaná za nevestou. Vedľa Jozefa Tupého stojí Mária Ondrejovičová *1922, dcéra Pavla Ondrejoviča, ruského legionára.

Za ženíchom stojí mama nevesty Pavlína Tupá *1892. Mimochodom ona mala svadbu pred 20 rokmi 7. februára 1920. Bola to evanjelická rodina, hospodárili na svojich roliach v Beckove. Mali spolu päť detí, okrem troch dcér aj dvoch synov - Viliama *1927 a Elemíra *1929. Viliam Tupý sa stal neskôr dlhoročným predsedom JRD Beckov.

Ženích Štefan Jamrich pochádzal tiež z evanjelickej roľníckej rodiny, mal ešte štyroch bratov: Pavla *1901, Jána *1903, Karola *1906, Jozefa *1909. Bol teda najmladší syn z rodiny Jamrichovej.

Družice a družbovia pri pohľade na fotografiu zľava doprava. Prvý pár je prvá družica Ľudmila Zeleňáková *1920, pochádzala z Drietomy a prvý družba je pravdepodobne Pavol Ondrejovič *1915, syn ruského legionára Pavla Ondrejoviča (BN 2/2023), ktorý mal v Beckove trafiku. Tento pár sa tiež neskôr spolu zobral a boli to budúci rodičia Pavla Ondrejoviča, ktorý bol dlhé roky zootechnikom v JRD Bzince pod Javorinou a doteraz žije v Trenčíne.

Druhý pár - družička je Pavlínka Tupá *1922, sestra nevesty. Družbom Pavlínky je Jaroslav Pavlovič *1923, mladší syn francúzskeho legionára Jozefa Pavloviča (BN 3/2024). Pavlínka sa nikdy nevydala a žila slobodná.

Tretím párom je Viktorka Tupá *1919, dcéra Pavla Tupého *1881 a Anny *1885, rod. Ondrejovičovej. Viktorka mala troch súrodencov, sestru Želku, brata Samuela a sestru Violku - našu tetu. Zomrela však mladá, 25 ročná, v roku 1944 na zápal mozgových blán. Viktorkin družba je Štefan Kolár *1917, brat beckovského hoteliera Pavla Kolára *1904 a je aj zároveň bratrancom nevesty. Bola to tiež evanjelická rodina, bývali v Beckove v dome s popisným číslom 206. Ich otec, starý pán Kolár bol v Beckove pokrývačom.

Štvrtý pár - napravo od nevesty: družička je Vierka Kadlečíková *1922, neskôr vydatá Pilišová. Jej otec, Juraj Kadlečík *1879 bol v Beckove samostatný stolársky majster, mal so ženou Zuzanou *1883 tri deti, Emíliu, Vlastu a Vierku, bývali v dome s popisným číslom 211. Jej družbom bol Viliam Čikel *1920, syn Samuela Čikla, volali ich v Beckove „bohatý Čikel“. Viliam mal súrodencov: sestry Oľgu, Martu, Darinku, brata Elemíra. Samuel Čikel bol bratom mojej babky Emílie Ondrejovičovej, rod. Čiklovej.

Posledný pár na fotografii: družička Jolana Pavlovičová *1920, neskôr vydatá Golányová. Bola dcérou Karola Pavloviča a Alžbety Pavlovičovej, mala brata Pavla a sestru Martu. Jej syn Dušan Golány býva doposiaľ v Beckove. Družbom bol Štefan Pavlovič *1922 z Matiašky, býval v dome s popisným číslom 88. Bol starším synom francúzskeho legionára Jozefa Pavloviča (BN 3/2024). Štefan mal dvoch súrodencov Jozefa a Jaroslava. Otec nevesty Jozef Tupý bol švagrom legionára Jozefa Pavloviča. Za manželky mali sestry Filipové - Jozef Tupý Pavlínu, Jozef Pavlovič Emíliu.

Na fotografii je ešte jedna osoba, ktorú sa nepodarilo stotožniť, muž stojaci vedľa Jaroslava Pavloviča.

Poprepletané boli v Beckove v tých časoch rodinné vzťahy všeobecne a osobitne tie, ktoré niesli stopy našich beckovských hrdinov - legionárov.

Ivan Ondrejovič, Beckov 2025

Poznámka: Číslovanie domov je z čias I.ČSR, aktuálne v roku 1930.
Napísané podľa rozprávania a spomienok našej tety Violky Tupej (+ 29.6.2025).
Fotografia z archívu pani Violy Tupej. Zdroj: BN

Bezpečný prístav otvorili pre rodiny a priateľov

V beckovskom zariadení pre ľudí s poruchou autistického spektra oslavovali koniec leta stretnutím s priateľmi.

Ukázať rodinám klientov priestory zariadenia, rozvíjať sociálne kontakty a v neposlednom rade stráviť príjemné popoludnie bolo cieľom akcie s názvom Ukončenie leta, ktorá sa konala v piatok 3. októbra v Špecializovanom zariadení pre ľudí s poruchou autistického spektra v Beckove. Bezpečný prístav vo svojich priestoroch privítal okrem svojich klientov aj ich rodiny, priateľov a ľudí, ktorí zariadeniu pomáhajú od jeho vzniku.

„Spoločne sme strávili krásne popoludnie plné radosti, rozhovorov a chutí. Naše zariadenie otvorilo dvere rodinám, priateľom, známym aj podporovateľom. Chceli sme im ukázať, ako vyzerajú naše dni,“ povedala o akcii riaditeľka zariadenia Miriam Ondrušková.

O časť občerstvenia sa podľa jej slov postarali sami klienti, pomocnú ruku im podala aj obec. „Klienti s láskou pripravili dobroty, o ktoré sa s radosťou podelili. Obec nám zapožičala stoly a stolovací servis. Celým popoludním sa niesla príjemná rodinná atmosféra.“

Podobné akcie by chceli v Bezpečnom prístave robiť pravidelne. „Ďakujeme všetkým, ktorí prišli, svojou prítomnosťou nám pripomenuli, že komunita a podpora sú tým najcennejším, čo máme,“ dodala Miriam Ondrušková.

Špecializované zariadenie pre ľudí s poruchou autistického spektra otvorili v Beckove začiatkom tohto roka. Zariadenie rodinného typu poskytuje aktuálne služby šiestim mladých ľuďom. Za projektom stojí Občianske združenie ProAutis, ktoré pomáha deťom a ľuďom s autizmom a ich rodinám v Trenčíne a okolí už 14 rokov.

Lucia Zornová

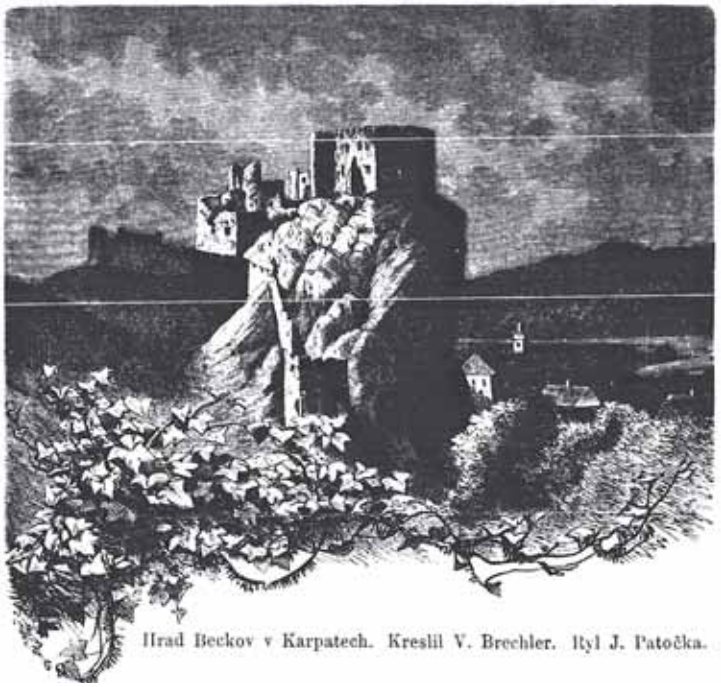
Obrázok Beckovského hradu v Květoch

Majestátny hrad týčiaci sa na vysokej skale nad malebným mestečkom spolu s temnou povesťou, ktorá sa okolo neho šírila z generácie na generáciu, vzbudzovali záujem umelcov, zberateľov ako i návštevníkov Beckova. Obdiv k dielu staviteľov hradu sa miešal so závisťou neprajníkov - hrad bol dôkazom spoločenského postavenia jeho vlastníka - a súcitom s utrpením tých, čo ho stavali. Stibor bol príliš na výslní, blízko pri kráľovi Žigmundovi, vrhal priveľký tieň, aby mu ľudia odpustili... My sme snáď už ďalej a dokážeme pochopiť, že bez mimoriadnych ľudí by neboli ani mimoriadne činy, výsledkom ktorých - mimochodom - bol aj Beckovský hrad.

Dnes vás upozorníme na ďalšie zobrazenie nášho hradu - vidíte ho na obrázku z roka 1883, kedy v Prahe vyšlo májové číslo časopisu Květy, mesačníka pre literatúru, umenie i vedu, ktorý v tom čase vychádzal po tretíkrát (v rokoch 1879-1915; založený 1834).

V májovom až augustovom čísle začali na pokračovanie uverejňovať cestopisno-historicko-spomienkový článok Dr. Otakara Jedličky „Na úpatí Karpat“. Lekár Jedlička podnikol cestu z Prahy do Piešťan, aby sa - ako dúfal - navždy zbavil vytrvalo sa ho držiacej reumy. Domov opustil 20. júla 1882 a predpoludním dorazil do Bratislavy - vtedy Poszony - kde sa rozhodol venovať zvyšok dňa prechádzkam po meste. Svoje postrehy z cesty dopĺňa informáciami rôzneho druhu, napr. o počte obyvateľstva, o jeho národnostnom zložení. Cestovanie samo o sebe nie je príjemné, je horúco, vlak stojí na každej stanici „bůh ví, jak dlouho“ a nikde nie je možné dostať vodu. Keď zastaví v Trnave, všetci sa vrhnú do reštaurácie. Do Piešťan dôjdu po piatich hodinách (dnes nepredstaviteľné) jazdy vlakom. Obed, ubytovanie. Čitateľ ocení rozprávanie o kúpeľoch, ich histórii a súčasnosti, teda leta 1882.

V júlovom čísle Kvetov sa rozpisuje o miestnych krojoch, ktoré ho v Piešťanoch najviac zaujímali. Dr. Jedlička sa snažil poznať aj okolie kúpeľov, podnikal kratšie i dlhšie prechádzky peši i vlakem - spoznáva hrady Tematín, Čachtice, Beckov, aj mesto Trenčín. O Beckove píše na str. 165 - 166, spomína jeho legendárnu históriu, stavbu hradu, šaša Becka a jeho pána Stibora, potrestanie sluhu kvôli psovi, známe do roka a do dňa pred boží súd, svadbu syna a Stiborovu smrť i neskorších pánov na hrade Bánfiovcov, požiar a premenu hradu na ruiny. Končí: „Pod hradom rozkladá sa prívetivé mesto.“

Hrad Beckov v Karpatech. Kreslil V. Brechler. Ityl J. Patočka.

Bližšie nepíše, možno ani v Beckove nebol, len ho pozoroval z vlaku.

V augustovom čísle Kvetov spomína na cestu vlakom do Trenčína a omnibusom do Trenčianskych Teplíc, kde vyskúšal kúpele a zažil „milý pobyt v tom lesním ráji“. Návrat do Piešťan, posledné zaujímavosti (divadlo v aréne) a ukončenie kúpeľného pobytu. „A účinek lázni? Dosud neměl jsem příčiny si stěžovati. Bude-li tak i za jarních plískanic a dešťů, budu Píšťanům žehnati.“ Ale netúži, po tom všetkom, aby sa ešte musel vrátiť. *DB*

Viac: https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/periodical/uuid:b10bafe0-71b4-11e0-8870-000bdb925259 - číslo 5, 7, 8.

Tabuľa s veršami Andreja Sládkoviča a Anna Lacková

Na budove hotela - reštaurácie pod hradom bývala osadená vpravo od vchodu (z pozície vchádzajúceho) maľovaná tabuľa s Beckovským hradom a veršami Andreja Sládkoviča:

Nad Váhom, riekou našej rodiny, hrozná sa vypína skala. A na tej skale zámku rozvaliny. A v rozvalinách povesť zastaralá. Z Beckova, tak ten hrad volajú, smutné sa tiene dolinou túlajú...

Tabuľa pochádzala z obdobia po invázii vojsk Varšavskej zmluvy do Československa 21.8.1968. Namaľovala ju Beckovčanka **Anna Lacková** (9.3.1930 Polianka - 8.11.2003 Beckov). Pracovala v hoteli a bývala v susednom dome. Mala výtvarné aj hudobné nadanie ako všetky deti Štefana Lacka, beckovského mäsiara, najúspešnejší bol akad. sochár Karol Lacko (1938-2007); sestra

Berica hrala v novomestskom kostole na organe a brat Viliam patril medzi naj-futbalistov obce (hlavičkár).

Mäsiar Lacko prišiel do Beckova s manželkou Máriou rod. Stančekovou a dvomi deťmi z Novej Vsi nad Váhom v roku 1940. Mäsiarstvo prevádzkoval po Gustávovi Škarkovi, pôvodnom vlastníkovi domu. Príchod do našej obce nebola náhoda - už od mája 1919 v susednom dome žil jeho otec Adam Lacko s veľkou rodinou - 12 detí (1). Jeho syn Štefan Lacko mal svoje najstaršie dieťa, našu Annu, ako 20-ročný s Annou Sadloňovou z Polianky, avšak mladí ľudia sa rozišli ešte pred jej narodením. Napokon ju opustila aj matka, odišla do Bratislavy a dcéru dala do sirotinca v Rimavskej Sobote. Adoptovala ju rodina z Podbranča, a keď sa im narodili vlastné deti, odišla slúžiť do neďalekého Bukovca k p. farárovi Škrinárovi. Anna vedela spievať, hrať na harmonike i maľovať, bola aktívna na verejnosti. Údajne v 50. rokoch sa stala prvou predsedníčkou MNV v Bukovci, okr. Myjava, a aj jedinou v Československu (2). Raz, keď sa vracala z práce v podniku Plastika Myjava, spadla jej retiazka na bicykli a ona narazila hlavou do bukovskej fary. Po vyliečení z ťažkého úrazu prišla na návštevu k otcovi do Beckova. Vraj na stanici v Novom Meste jej nejaká Beckovčanka tvrdila, že ona je určite dcéra mäsiara Lacka (2), a tak sa prišla na neho pozrieť. Privítala ju pani Lacková a keď sa dozvedela, kto je, priviedla ju za manželom do mäsiarstva. Ten ju bez váhania prijal a žene prikázal, aby jej dala najesť (3). Keď po ňu prišiel do Bukovca, údajne celá dedina stála pred dverami. V Beckove začala pracovať u otca a potom v hoteli pod hradom, ktorý otvorili 31.12.1962, vo vinárni. Rodina ju prijala za svoju, všetky Lackove deti ju rešpektovali a poslúchli na slovo - a to ich bolo šesť.

Mnohí si dodnes pamätajú, ako udržiavala sv. Janka a kaplnku. A dnes už zbúraný rodičovský dom zdobil v podbrání ňou namaľovaný obraz Beckovského hradu.

Tabuľa s veršami vydržala na „hoteli“ do júna 2006, potom ju kvôli rekonštrukcii kúrie nový majiteľ zvesil a po jej zreparovaní poskytol múzeu. Pri vchode do kúrie Ambrovec (TNM) bola osadená v rokoch 2010 až 2013, do rekonštrukcie budovy. Tabuľu, ktorá je majetkom obce, uskladnili v priestoroch obecnej prevádzky, kde je doteraz (11.9.2025). Jej ďalšie umiestnenie bude možné až po oprave. Takže toľko ako odpoveď pre tých, čo sa zaujímajú o tabuľu so Sládkovičovými veršami „Beckov“. *Dana Badžgoňová*

Zdroj: Slovakiana - sčítacie hárky Beckov 1930, 1940 (1), Kopaničiar expres 9.9.2025, s.10 (2), PH (3), cintorín.

ZABUDNUTÁ HISTÓRIA Keď para v Beckove orala

Základom ľudskej civilizácie a samotného poľnohospodárstva a obživy ľudstva je pôda. Viac ako 90 % surovín pre výrobu potravín pochádza z pôdy. Aby pôda prinášala človeku úžitok, tak sa treba o ňu starať. Starostlivosť o pôdu a jej úrodnosť poznali už staroveké civilizácie. I keď najskôr to bola iba motyka a neskôr primitívna orba hákom a radlom, spočiatku dreveným alebo kamenným, vtedajší roľník pôdu veľmi prácne, ale zároveň nedokonale spracovával. Neskôr s vývojom civilizácie nastal pokrok aj v obrábaní pôdy.

Orba je symbolom veľmi ťažkej práce. Je základnou prípravou pôdy známou, i keď primitívnou, už v dávnoveku, keď prví roľníci museli skypriť tvrdú zem, aby im zasiate semeno dalo potravu.

Významný pokrok v obrábaní pôdy nastal v 19. storočí, keď bol vynájdený prvý pluh - ruchadlo. Vynašli ho českí bratranci Veverkovci z Rybitví pri Pardubiciach, jeden bol roľník a druhý kováč, v roku 1827, vtedy v Rakúsko-uhorskej monarchii. I keď si ho nedali patentovať, toto ruchadlo sa stalo základom, po neskoršom zdokonalení, všetkých dnešných radlicových pluhov. Ruchadlo bolo veľmi podobné dnešným pluhom, pripravovalo pôdu dokonale, hák bol vyrobený ako valcovito vyklenutá radlica, aby pôdu nielen rozhrnoval a kypril, ale aj odkrajoval, prevracal, miesil a drobil a zároveň umožňoval vyorať hlbokú brázdu. Iba rozdrobená pôda je základom vysokej úrody. Orba ruchadlom - pluhom veľmi zvýšila rentabilitu práce roľníka.

Pluh bol ťahaný silou zvierat, no s nástupom priemyselnej revolúcie v 19. storočí a vynálezom parného stroja vznikla myšlienka nahradiť silu zvierat motorovou silou. Tou bola sila pary. A tak po určitých pokusoch prichádza v roku 1856 prvý parný pluh tak zdokonalený, že nadobudol pre poľnohospodárstvo veľký význam.

Najskôr to bol iba jeden parný stroj, ktorý, tak ako dnes traktory, ťahal úžasnou silou za sebou niekoľko radlicový pluh. Parný traktor - ak sa dá vôbec tak nazvať - bol však veľmi ťažký, pomalý a nemotorný stroj. „Veľká opacha na železných kolesách“ - ako ho vtedy popisovala dobová tlač.

Prvé pokusy s využitím sily parného stroja na orbu začal Angličan John Fowler už v roku 1852. V roku 1858 svoj vynález zdokonalil a vymyslel takzvaný dvojstranný systém parnej orby.

Tu sa použijú dva parné stroje - lokomobily, medzi ktorými sa striedavo na oceľovom lane ťahá pluh. Orba parnými oračkami sa zdokonalila a skvalitnila. Bola rýchla, dostatočne hlboká (oproti orbe koňmi alebo volmi), veľmi precízna, nedochádzalo k nadmernému utláčaniu pôdy ako u sólových parných strojov (a ako dnes u traktorov a iných ťažkých kolesových strojov). A na veľkých parcelách vtedajších veľkostatkov bola nenahraditeľná pre osev jarín a hlavne okopanín - cukrovky, kŕmnej repy, zemiakov. Ornica sa dokonale prevracala, prevzdušnila a prevlhčila. Tým sa podporovala chemická a biologická činnosť a vyzrievanie pôdy. A dokonale sa zaorával aj maštaľný hnoj.

A ako vlastne fungoval tento dvoj lokomobilový parný stroj pre lanovú orbu? Súprava bola zložená z dvoch lokomobíl - parných strojov, každý z nich mal horizontálny navijak s oceľovým lanom. Lokomobily stáli na dvoch protiľahlých koncoch poľa v postavení oproti sebe. Medzi nimi bolo natiahnuté lano, ktoré sa na každej lokomobile navíjalo na navijak.

Pluh - vždy obojstranný preklápací - balančný (nie obracák ako dnes) bol pripevnený k lanu. Jedna lokomobila lano navíjala, tým priťahovala pluh k sebe a orala, zatiaľ čo druhá lano odvíjala. Na konci brázd obidve lokomobily potiahli dopredu o šírku zoraných brázd (pluhy boli 4 až 7 radličné), pluh sa preklopil a druhá lokomobila orala ďalších povedzme 5 brázd opačným smerom. Znamenie o ukončení brázdy, zastavení navíjania lana, pohybu parných strojov dopredu, preklopení pluhu a zapnutí navijaku na opačnej strane parcely si dávali dohovorenými znameniami pomocou parnej píšťaly, ktorú mal každý parný stroj. V prípade poruchy píšťalky používali farebné zástavky.

Lanová orba bola na tú dobu kvalitnejšia ako dnešná orba ťažkými traktormi, nakoľko bola hlbšia, niekedy 50 cm a viac, podľa druhu a typu pôdy, samotný pluh toľko pôdu neutláčal. Ďalším prínosom pre skvalitnenie orby bolo, že sa parcely orávali každý druhý rok tzv. krížovou orbou, čím dochádzalo k 100 % podoraniu a obráteniu orničnej vrstvy pôdy, čiastočne aj podorničia.

V Beckove sa na poliach Maximiliána a Samuela Kurza takto orávalo už od I. svetovej vojny. Veľké lány na Ráte a v Ostredkoch, ktoré boli rovné, dostatočne dlhé a široké, sa orávali koncom novembra a začiatkom decembra. Lokomobily ťahali preklápací - kolískový pluh. Mali veľkú spotrebu vody a uhlia. Vodu a uhlie dovážali dva volské záprahy celý deň. Rýchlosť oračky - pluhu bola na tú dobu dosť veľká až 10 km/hod.

V novembri v roku 1930 určite orali, pretože v súpise obyvateľstva ČSR k 1.12.1930 je v roku 1930 uvedená celá osádka - partia chlapov z oracej parnej súpravy pána Evžena Bergera z Dubnice, majiteľa týchto strojov. Už vtedy to poskytovali špecializované firmy ako službu.

Na konci 19. a začiatkom 20. storočia kupovali a vlastnili parné oračky priamo majitelia veľkostatkov, prípadne cukrovarov. No keďže to boli sezónne stroje, časom od tejto praxe upustili, orbové súpravy predali záujemcom o tieto služby. Tieto firmy potom ponúkali prácu parných strojov aj mimo oračky na pohon rôznych strojov, napr. mláťačiek.

Chlapi na Ráte bývali vo svojom obytnom voze, kde si aj varili. Boli to Evžen Berger, majiteľ a strojník, Anton Hašana z obce Veľké Dvorany a Michal Santa z Trenčianskej Turnej, obaja kuriči parného stroja, strojník Michal Čikoš zo Sokoloviec, Viktor Opata z Prejty robil kuchára a Vojtech Bohuš z Opatovej bol druhý strojník pluhu.

Celú súpravu strojov - dve lokomobily, cisternu na vodu naloženú na prívese a obytný voz dopravili do Nového Mesta nad Váhom po železnici a potom prešli na Rátu a do Beckova po vlastnej osi.

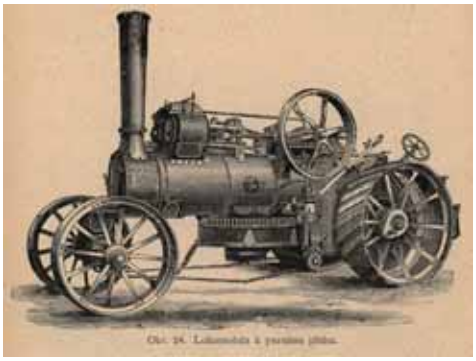
Od tých čias už pretieklo veľa vody dolu Váhom. Parné oračky prežili prvú republiku, aj druhú vojnu. No v 50. rokoch po združstevňovaní sa už iba sem tam objavovali na poliach, prišli nové, na tú dobu moderné, traktory. Orať zem sa však neprestávalo. No to iba lokomobily upadli do zabudnutia a ich slávu odvial čas. Naposledy na Slovensku orala parná oračka iba pri nakrúcaní filmu Chlapec z majera v roku 1979. V období Československa na území Čiech naposledy parný stroj - lokomobila - oral v roku 1987 pri natáčaní dokumentárneho filmu o lanovej orbe pod názvom: Přemysl a Libuše aneb parní orba. Češi dali dvom posledným funkčným lokomobilám poetické mená Přemysl a Libuše.

Ivan Ondrejovič október 2025

Zdroje: Internet, Slovakiana: Sčítacie hárky rok 1930, Informačné brožúry: Slovenské poľnohospodárske múzeum v Nitre, Múzeum Trebišov, Národní zemědelské museum Čáslav, Rudolf Treybal: Ilustrovaná náuka o polním hospodářství II. z roku 1903, Nadace pro půdu Chropyně, časopis 100+1, rok 2007.

Foto - zdroj: Retro z Beckova. Parný stroj v Beckove a Vilko Rehák, rok cca 1950

Zdroj: iDNES.cz,
15.3.2020 autor Radek Folprecht

Beckov rozkvitol: Otvorenie kvetinárstva KVETY MONET

Obec Beckov má nový dôvod na radosť - v týchto dňoch tu otvorilo svoje dvere útulné kvetinárstvo KVETY MONET, ktoré do našej dediny prináša čerstvú krásu, vôňu a farby prírody.

Za týmto milým projektom stojí pani Monika Horňáková, miestna

obyvateľka, ktorá sa rozhodla premeniť svoju lásku ku kvetom na miesto, kde si každý nájde niečo pekné pre seba alebo svojich blízkych. Kvetinárstvo ponúka široký výber rezaných kvetov, kytíc na rôzne príležitosti, izbových rastlín, sezónnych dekorácií a drobných darčekov.

KVETY MONET nájdete v centre Beckova. Už od prvých dní si získava srdcia miestnych svojím príjemným prostredím a osobným prístupom pani Moniky.

Kvetmi sa dajú vyjadriť emócie, zveľadiť domov alebo len tak potešiť niekoho blízkeho. Príďte sa presvedčiť osobne a podporte nové lokálne kvetinárstvo.

Ďakujem pani Monike za jej aktivitu a verím, že dvere do vkusného kvetinárstva sa budú často otvárať. Beckov opäť rozkvitol - tentoraz doslova! *ZT.*

Poďakovanie za úrodu

Týždeň po 233. výročí prvého posvätenia ev. a. v. chrámu Božieho v Beckove členovia domáceho zboru ďakovali za úrodu zeme počas slávnostných služieb Božích.

Poďakovali Pánu Bohu za Jeho láskavosť a starostlivosť počas uplynulého roka. Prejavili tak vďačnosť za úrodu z polí, záhrad a za dary prírody, ktoré sú znamením Jeho požehnania.

Nešlo však len o hmotné dary, ale aj o duchovné požehnanie, ktoré s nimi súvisí v každom čase.

DJ

K pamiatke zosnulých

Pripomíname si našich mŕtvych, vraciame sa ku koreňom

Spomíname na tých, ktorí nás predišli na ceste z tohto sveta. Vďaka nim sme tu, cez ich obete môžeme žiť svoje dobré dni - v mieri, pokoji, zabezpečení, zdraví, milovaní, ale nie vždy tak bolo. Ďakujeme...

Foto: D. Jarábková

MEMENTO HOMINIS ET NOLI OBLIVISCI - PAMÄTAJ ČLOVEČE A NEZABUDNI

Dve strašné vojny v jednom storočí.
Obdobie dramatických zmien, ktoré formovali moderný svet.

Dvadsiate storočie sa do dejín zapísalo ako najkrvavejšie obdobie ľudstva. Dve svetové vojny zasiahli prakticky celý svet, zmenili hranice štátov, zničili hospodárstva, kultúrne pamiatky a pripravili o život desiatky miliónov ľudí. Obidve vojny neboli iba ozbrojenými konfliktmi, ale aj hlbokými spoločenskými otrasmi, ktoré ovplyvnili kultúru, vedu, techniku aj politiku.

Prvá svetová vojna 1914 - 1918

Prvá svetová vojna začala atentátom na arcivojvodu Františka Ferdinanda v Sarajeve v júni 1914 a po napadnutí Srbska Rakúsko-Uhorskom 28. júla 1914 rýchlo sa rozšírila medzi hlavné európske mocnosti. Konflikt si vyžiadal obrovské obete a zmenil politickú mapu Európy.

Bloky mocností, ktoré proti sebe bojovali.

Dohodové štáty: Francúzsko, Veľká Británia, cárske Rusko, stojace na strane napadnutého Srbska. Belgicko, neskôr sa pridalo Taliansko, Rumunsko, Portugalsko, neutrálne USA a Grécko.

Centrálne mocnosti - Trojspolok: Nemecko, Rakúsko-Uhorsko, Osmanská ríša, neskôr sa pridalo Bulharsko.

Charakter vojny: zákopová vyčerpávajúca vojna na západnom fronte, hlavne vo Francúzsku a Belgicku, na východnom silne útočná, kruté boje v Haliči aj v Srbsku.

Použitie moderných zbraní: tanky, lietadlá, guľomety, ďalekonosné delostrelectvo, chemické bojové plyny, ponorky.

Obete: Vojaci viac ako 10 miliónov, civilisti 7 miliónov, celkové straty vyše 17 miliónov, zranení 21 miliónov. Obrovské utrpenie, hlad, choroby, bieda, nedostatok potravín na oboch stranách.

Po vojne nasledovalo prímerie podpísané 11.11.1918 o 11:00 hod vo francúzskom Compiegne medzi víťazmi a porazenými. Neskôr podpísaná Versaillská zmluva 28.6.1919 ukladala prísne podmienky pre porazené mocnosti, najmä Nemecko (vzniknuté napätie pripravilo pôdu pre ďalší globálny konflikt), ale dala aj základ pre vznik nových štátov v Európe: Rakúska, Maďarska, Československa, nového Poľska, Kráľovstva Srbov, Chorvátov a Slovincov.

Druhá svetová vojna 1939 - 1945

Po prvej svetovej vojne sa Európa nikdy úplne nestabilizovala. Nespokojnosť s výsledkami Versaillskej zmluvy, hospodárska kríza a vzostup totalitných režimov vytvorili podmienky pre nový konflikt. Adolf Hitler a nacistické Nemecko sa usilovali o expanziu, pričom sa opierali o ideológiu nadradenosti nemeckej rasy a pomsty za prehratú I. svetovú vojnu. Druhá svetová vojna začala útokom Nemecka na Poľsko 1. septembra 1939 a postupne zasiahla Európu, Afriku, Áziu a Tichomorie.

Hlavné bloky bojujúce proti sebe.

Spojenci: Veľká Británia, ZSSR, USA, Francúzsko, Čína.

Štáty Osi: Nemecko, Taliansko, Japonsko.

Charakter vojny: Masívne bombardovanie miest na oboch stranách, ponorková vojna, obrovské nasadenie tankov ako i živej sily. Holokaust - genocída Židov a iných menšín. V Japonsku kamikadze, použitie jadrových zbraní v Hirošime a Nagasaki.

Obete: padlí vojaci viac ako 25 miliónov, mŕtvi civilisti 55 miliónov, celkové obete skoro 80 miliónov.

Vojna v Európe skončila 8. mája 1945 totálnou porážkou Nemecka a podpísaním kapitulácie, no definitívny koniec bol až 2. septembra 1945 po americkom bombardovaní Japonska jadrovými bombami 6. augusta na Hirošimu a 9. augusta na Nagasaki. Japonsko podpísalo kapituláciu. Následky tejto vojny boli strašné: okrem miliónov mŕtvych, milióny zranených aj s trvalými následkami, milióny deportovaných a vyhnaných ľudí, koncentračné tábory s priam priemyselnou likvidáciou obetí. Po vojne vznikli medzinárodné organizácie ako OSN s cieľom predchádzať budúcim konfliktom.

Zmeny hraníc, politických režimov a ekonomické dôsledky vojny formovali novú modernú Európu a svet. Svet sa rozdelil na dva tábory, čo viedlo k vzniku studenej vojny.

Dve svetové vojny ukázali, kam môže viesť fanatizmus, nenávisť a mocenská túžba. Preto je poznanie dejín dôležité, aby nové generácie rozumeli, že mier, sloboda a ľudská dôstojnosť sú hodnoty, ktoré treba chrániť každý deň.

Ivan Ondrejovič október 2025

Zdroje: Ian Westwell: První světová válka den po dni;
Olivier Wievorka: Kompletní historie druhé světové války.

PZ Hurban Beckov

Medzinárodné kynologické podujatie v obci Beckov

V dňoch 27. - 28.9.2025 sa konala hlavná špeciálna výstava, ktorej usporiadateľom bola Slovenská línia chovateľov nemeckých ovčiakov a ktorej sa zúčastnili vystavovatelia zo Slovenska, Nemecka, Poľska, Česka a Maďarska. Počet vystavovaných psov: 145.

Občerstvenie pripravilo PZ Hurban Beckov - sponzorsky uvarili poľovnícky guláš.

Výstavu už tradične sprevádzala veľká návštevnosť, ktorej neunikli ani obecné pamätihodnosti. *PH*

Ing. Lukáč Pavlovič, Matúš Gúčik, hlavný usporiadateľ Ján Skovajsa a šéfkuchár Marek Čaňo. Foto: L. Pavlovič

Nadácia EKOPOLIS

23. ročník ankety Strom roka

Uzávierka hlasovania bola 30.9.2025 a už 17.10.2025 sme sa dozvedeli výsledky: tristo ročná lipa malolistá z nádvoria Kúrie Ambrovec v Beckove, Tilia cordata, vysoká 17 m, obvod kmeňa 330 cm, ktorá bola zaradená medzi 12 finalistov, sk**ončila po hlasovaní verejnosti na 8. mieste - získala 993 hlasov**. Zvíťazila jabloň planá „Stará jabloň" z Dielu nad obcou Žiar, okres Liptovský Mikuláš, ktorá získala 4.345 hlasov.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa do hlasovania zapojili. Lipu prihlásilo Trenčianske múzeum v Trenčíne - Šľachtické sídlo rodu Ambro v Beckove. *DB*

Beňovský a cena nadácie

Keďže aj Beckov priamo súvisí so známou historickou osobnosťou - s grófom Móricom Beňovským (1746-1786), slávnym cestovateľom a jeho manželkou grófkou Zuzanou Beňovskou, *10.10.1751, ktorá žila v Beckovskej Vieske a spočinutie našla na cintoríne v Beckove - dovolíme si upozorniť na Cenu Nadácie Pro patria, ktorú 22.9.2025 udelila 12 Slovákom, medzi nimi Vrbovčanom **Ľubomírovi Bosákovi a Patrikovi Kýškovi**, autorom množstva článkov, publikácií, kníh o Móricovi Beňovskom - predovšetkým zostavili BENOVSKIANU, rozsiahla encyklopédiu so 4000 heslami (2023), zborník z konferencie o Beňovskom Móric Beňovský - legenda a skutočnosť (2007), životopis slávneho Vrbovčana To je náš Beňovský (Vrbové 2016) alebo pripravili do vydania v slovenskom jazyku Beňovského spomienky pod názvom Pamäti a cesty (Lúč 2006).

Obom pánom srdečne gratulujeme!

Pripomeňme si, že v Beckovských novinách PhDr. Ľubomír Bosák a PaedDr. Patrik Kýška publikovali článok Komtesa Zuzana - Móricova verná družka života (BN 3/2021, s. 15). Obaja autori sa dlhodobo venujú Beňovskému, sú jeho zanietení propagátori a najlepší znalci jeho života a diela.

Mimochodom, **grófka Zuzana Beňovská** zomrela **1. marca 1826** v Beckovskej Vieske a v Beckove ju 4. marca pochoval Pavol Hurban, otec nášho slávneho rodáka J.M. Hurbana.

Takže onedlho si pripomenieme **200. výročie** jej úmrtia.

Ľ. Bosák. Foto: M. Opatovský *DB*

50. výročie vzniku speváckeho zboru CANTABILE

Spevácky zbor CANTABILE vznikol v r. 1975 ako robotnícky zmiešaný SZ pri n. p. Vzduchotechnika v Novom Meste nad Váhom pod vedením Ing. Dušana Chochola. Organizačným vedúcim zboru bol Štefan Ježko z Beckova. V r. 1978 SZ pracoval pod vedením prof. Jozefa Vakoša st., od r. 1979 do r. 1984 pod vedením PaedDr. Jozefa Vakoša ml. Od r. 1984 až dodnes 41 rokov umelecky vedie SZ Veronika Pavlovičová. Po zániku n. p. Vzduchotechnika poskytol SZ bezplatne priestory na pravidelné nácviky Mestský úrad v Novom Meste nad Váhom v Mestskom kultúrnom stredisku. V r. 2002 bolo založené Občianske združenie CANTABILE, zmiešaný spevácky zbor, Nové Mesto nad Váhom pod umeleckým vedením Veroniky Pavlovičovej. Jeho predsedom sa stal Pavol Pavlovič. SZ sa zároveň stal kolektívnym členom Matice slovenskej. V r. 1975 mal SZ 75 členov, dnes tvorí členskú základňu 33 aktívnych členov. Počas 50 rokov existencie SZ sa v ňom vystriedalo viac ako 160 spevákov. Je amatérskym hudobným telesom, v ktorom pôsobia ľudia rôznych profesií, dnes už prevažne dôchodcovia.

Od r. 1975 sa SZ Cantabile zúčastnil viacerých významných podujatí v rámci mesta, regiónu i v zahraničí. V r. 1980 sa zaradil do II. výkonnostného pásma na Krajskej prehliadke v Leviciach, v r. 1998 sa umiestnil v zlatom pásme na Celoštátnej súťaži SZ Matice slovenskej v Komárne a taktiež získal zlaté pásmo v r. 1999 na Celoštátnej súťaži speváckych zborov „B" kategórie v Topoľčanoch. Medzi významné podujatia patria vystúpenia v rámci týždňového pobytu medzi našimi rodákmi v Aradáči, Novom Sade, Pančeve, Padine (Vojvodina), vystúpenie v Tylovom divadle v Prahe, v Tábore, prehliadky na festivaloch ľudových piesní v ČR - Uherský Brod, Kopřivnice - a účasť na prehliadkach SZ v rôznych mestách SR (Bratislava, Tisovec, Trnava, Trenčín, Banská Bystrica, Piešťany, Topoľčany, Horná Súča...).

Za najväčší úspech zbor považuje účasť na Medzinárodnom folklórnom festivale Slovakia Folk 2015 v Bratislave, v r. 2016 na Medzinárodnom festivale adventnej a vianočnej piesne v Bratislave, v r. 2019 na Medzinárodnom festivale Slovakia Folk v Bratislave. V roku 2023 na Medzinárodnom festivale adventnej a vianočnej hudby v Bratislave, tak ako po minulé roky, získali v silnej konkurencii zahraničných zborov (Singapur, USA, Juhoafrická republika, Fínsko, Maďarsko, Taliansko, Poľsko, Litva, ČR...) ocenenie - bronzové pásmo. V rámci oceňovania podjavorinských rodákov získal zbor v r. 2016 titul Kvalitný produkt Podjavoriny. Pri príležitosti 50. výročia speváckeho zboru v septembri 2025 obdržali od Trenčianskeho samosprávneho kraja ocenenie FLORES MUSARUM z oblasti kultúry.

Počas svojho pôsobenia zbor vydal 4 CD nosiče, pri príležitosti 50. výročia založenia zboru pripravujú vydať ďalšie CD. Súčasný repertoár zboru tvorí viac ako 100 skladieb rôznych žánrov od renesančnej tvorby cez klasické zbory až po súčasnú tvorbu, zahrňuje tiež sakrálnu hudbu a úpravy ľudových piesní.

Za účinnú podporu spevácky zbor CANTABILE vyslovuje poďakovanie vedeniu Mesta Nové Mesto nad Váhom. MsKS v Novom Meste nad Váhom, MO MS a ďalším sponzorom, ktorí ho podporovali počas 50 rokov svojej činnosti. *Ing. Darina Jarábková*

Jubilejný koncert sa konal v MsKS v Novom Meste nad Váhom 15.10.2025 o 16,30 hod. V súbore účinkujú aj speváci z Beckova, aktuálne sú to Ing. Mária Šuranová, Mgr. Anežka Ilavská a Ing. Darina Jarábková (alt), ako aj z Beckova pochádzajúci Mgr. Slavomír Ježko (bas) a Mgr. Petra Ježková (soprán).

HRAD BECKOV

Počas víkendu 18. a 19. októbra sa na hrade Beckov konal už 11. ročník Tekvicového candrbálu, kde si návštevníci mohli vyrezať svoju vlastnú tekvicu, zabaviť sa na stanovištiach, ktoré pripravilo občianske združenie Zaži Trenčín a večer si vychutnať špeciálnu tajomnú prehliadku hradu.

Zaujímavosťou bola aj interaktívno-náučná hra na tému Lesnej pedagogiky, ktorej vznik podporilo ZSE. Návštevníci si tak mohli vyrobiť stopy zvierat, spoznať typy drevín a vyrobiť si hmyzí domček, ktorý si odniesli aj domov.

Novinkou v programe **8. 11. 2025 je súťaž silákov s názvom - Meč Matúša Čáka Trenčianskeho**. Pôjde o medzinárodnú účasť, kedy si svoju silu zmerajú v 5 disciplínach. Návštevníci veľkí aj malí si budú môcť zmerať svoju silu tiež v disciplínach pre verejnosť.

15. novembra hrad Beckov pripravuje podujatie **Krampus** s 5 skupinami z ČR aj SR. Alpskú strašidelnú bytosť možno prirovnať k čertovi, ktorý je v našich končinách známy a býva súčasťou sprievodu sv. Mikuláša a anjela.

V prípade pekného počasia nás čaká **22.11.2025** podujatie **Vianoční hrdinovia**, kedy sa návštevníci budú môcť stretnúť s najznámejšími postavičkami z vianočných rozprávok, vypiť si varené vínko a vstúpiť tak do sezóny adventu.

Počet je limitovaný, prihlášky na tel. 0915 736 779

Október - mesiac úcty k starším

Októbrové stretnutia seniorov patria už dlhé roky medzi najobľúbenejšie podujatia pripravované obcou. Každoročne sa na nich zíde asi tretina obyvateľov v seniorskom veku. Spoločné chvíle, ktoré strávia v kultúrnom dome medzi svojimi priateľmi, susedmi, rovesníkmi, sú svetlým okamihom v ich živote na odpočinku. A pre predstaviteľov obce sú príležitosťou na udržiavanie spoločenského kontaktu s generáciou, ktorej vďačíme za svoju prítomnosť.

Kedy vznikla tradícia súčasných stretnutí dôchodcov so starostom, zamestnancami OcÚ a dobrovoľníkmi v kultúrnom dome? Odpoveď nebola jednoduchá, pomohli kroniky obce, Beckovské noviny i pamätníčka Margita Bubeníková. Podľa záznamov v kronike to bolo v roku 1999. Pre seniorov vystúpili žiaci z hudobného kurzu. Ďalšie stretnutie sa konalo v roku 2000. Po nasledujúce roky nie sú zaznamenané žiadne posedenia, až v roku 2006 a od vtedy sa konajú pravidelne každý rok. Výnimkou boli covidové roky 2020 a 2021.

V tomto roku, 23. októbra 2025, pozvanie prijalo 108 Beckovčanov nad 63 rokov z troch stoviek dôchodcov. O program sa postarali žiaci a učitelia ZŠ s MŠ J.M. Hurbana v Beckove, jedlo navarili kuchárky zo školskej jedálne, nielen dačo ku káve zabezpečila obec, všetkých zúčastnených privítal

starosta obce Ernest Benko. Obsluhovali pracovníčky OcÚ Tonka Bánovská, Anka Benková, Lenka Martišová, Petra Jurčacková, Ivetka Martišová a poslankyňa Anika Kabelíková. Hudbu zabezpečil poslanec Radko Poláček a fotografie účastník podujatia Jozef Štefanec. *DB*

BECKOVSKÉ NOVINY - dvojmesačník. Vydáva Obec Beckov, IČO 00311413. BN č.5/2025 vyšli 29. 10. 2025. **Ročník XXIX.** NEPREDAJNÉ: pre obyvateľov obce Beckov • ISSN: 1338-8142 02. Evidenčné číslo MK SR - EV 2878/09. Adresa redakcie: Obecný úrad, Beckov č. 180, 916 38 Beckov; e-mail: socialne@obec-beckov.sk; redakcia.bn.ko@gmail.com; tel. kontakt: 032 7742722, 0911 960 621 • Šéfredaktorka: Mgr. Dana Badžgoňová • Redakčná rada BN: Radovan Poláček, predseda; Mgr. Dana Badžgoňová, Ing. Darina Jarábková, Mgr. Jozef Pekarovič, Zuzana Tehlárová, členovia. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň J+K, Trenčín, Opatovská 41 • Webstránka obce: www.obec-beckov.sk. **Za obsah článkov zodpovedajú autori.**